LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$12.00
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 90 * * * * * Ozone Park 17, N. Y. Antr., lapkr. (Nov.) 14, 1961 * * * * * METAI 50-ji

KRISLAI

Nusivylimas.
Įdomus palyginimas.
"People-to-People."
Albaniečiai klysta.
Protingi pažadai.
Apie įžymų kupiškėną.

— Rašo A. Bimba —

Niujorko miesto rinkimuose labai mizernas pasirodymas tik prieš rinkimus ir rinkimams gimusios Brotherhood partijos visaip aiškinamas. Kodėl beveik milijonas unijistų nebalsavo už savo partiją?

Dabar aišku, kad darbininkai Brotherhood partijos nelaikė savo partija. Jos organizavimas nebuvo rimtai pravestas. Ją sudarė saujelė unijų vadų. Nedavė jai jokios programos. Ji neišstatė savo kandidatų. Ji buvo ir sukurta tik parėmimui demokratų partijos kandidatų.

Tas tik parodo, kad jeigu naujosios partijos "tėvai" nenorės ją palaidoti, turės jai padėti naujus pamatus. Jie to ir sieksią. Geriausios jiems sėkmės!

———

Atsimenate, kaip daug mūsų komercinėje spaudoje buvo prikalbėta apie Tarybų Sąjungos teismų "žiaurumą," kai Maskvoje buvo už šnipinėjimą nubaustas dešimties metų kalėjimu amerikietis Powers.

Bet štai šiomis dienomis mūsų šalies teismas už panašią nuodėmę teisė Scarbeck, kuris šnipinėjęs Lenkijai. Bausmė: **30 metų sunkių darbų kalėjimas!**

Vadinasi, mūsų teismas tris kartus žiauresnis už tarybinį teismą.

———

Dar nepamiršome "taikos korpuso," o jau turime labai jam panašų naują išradimą. Jis pavadintas "People-to-People." Nors jį sudaro privatiški piliečiai, bet jis irgi turi prezidento Kenedžio palaiminimą.

Dar neaišku, ką ta įstaiga bei organizacija darys ir ko sieks, kaip ji stengsis "žmones su žmonėmis suvesti, suartinti."

Idėja, žinoma, gera. Tegu žmonės vieni kitus geriau supranta bei pažįsta.

Bet "People-to-People" vadovu paskirtas eksprezidentas Eisenhoweris. Su savo prezidentavimu jis neįrodė jokio talento žmones pažinti ir suartinti.

———

Dabar jau paaiški, kodėl Albanijos komunistai priešinasi Tarybų Sąjungos komunistų politikai. Jie sako, kad jie priešingi nuvainikavimui Stalino. Jie nesutinka su taikaus sugyvenimo politika. Jie primeta Chruščiovui pataikavimą Vakarams, traukimąsi atgal Berlyno klausimu, etc.

Vadinasi, vyrai jie smarkūs, nes jiems nereikia imti atsakomybės už nustatymą komunistinio pasaulio politikos raidos. Tarybiniai komunistai gi turi tokią atsakomybę imti.

Albaniečių visas smarkumas baigiasi smarkiais žodžiais.

Albaniečių nusistatymas klaidingas. Jo priėmimas vestų prie karo. O karo reikia vengti. Karo komunistai ir vengia. Karo vengia visas socialistinis pasaulis.

———

Ekvadoro naujasis prezidentas jau sudėjo labai išmintingus pažadus. Jo vadovaujama šalis niekam nenusilenksianti, niekam neparsiduosianti ir niekam nepataikausianti. Ji sumegsianti ryšius su visomis šalimis, kurios tų ryšių pano-

(Tąsa 6-tam pusl.)

Šimtai profesorių išstojo prieš slėptuvių ruošimą

Washingtonas. — Bostono, Brandeis, Harvardo, Mass. Technologijos Instituto ir Tufts universitetų profesoriai prisiuntė Atvirą laišką prezidentui Kenedžiui.

Jie sako, kad plati kampanija už slėptuvių statymą apsisaugojimui nuo atominių bombų yra: nukreipimas liaudies energijos į klaidingą kelią, kuris pavojingas civilizacijai. Po laišku pasirašo 183 profesoriai. Tarp kitko jie sako:

"Mes manome, kad paruošimas slėptuvių atsitikime atominio karo, galėtų išgelbėti tik mažą dalį gyventojų ir yra nepateisinamas lyginant su ta energija ir išlaidomis, įdėtomis slėptuvių statybai...

Mes manome, kad slėptuvių ruošimas yra, kaip ir pripažinimas, kad Jungtinės Valstijos laikosi tokios politikos, kurioje atominiai ginklai bus tos politikos priemonės... Mes manome, kad toks supratimas didina karo pavojų, karo, kuris būtų katastrofiškas civilizacijai... Amerikiečiai yra pasišventę ir turi pakankamai energijos, kuria reikia kreipti į kelią už taiką".

Ekvadoro valstybėje

Quito. — Buvęs šalies viceprezidentas Carlos Julio Arosemenas jau prisiekdintas ir eina prezidento pareigas. Jis tuojau sudarė šalies ministeriją.

Ekvadoro valstybė randasi šiaurvakarinėje Pietų Amerikos dalyje, prie Ramiojo vandenyno. Sausumoje ji rubežiuojasi su Peru ir Kolombijos respublikomis. Ekvadoro valstybė yra ties Žemės pusiauju (ekvatoriumi). Ji užima 116,270 ketv. mylių plotą ir turi 4,500,000 gyventojų.

Per daugelį metų Ekvadorio valstybėje viešpatavo prezidentas (diktatorius) Jose Maria V. Ibarra. Perėitą savaitę jis areštavo viceprezidentą C. J. Arosemeną, kaltindamas, būk šis "veikęs su komunistais".

Darbininkai ir demokratiniai žmonės pasipiktino ir pradėjo demonstruoti. Diktatorius Ibarra nusigando ir pasislėpė Argentinos ambasadoje, o karininkai pasiskubino pagrobti galią ir prezidentu paskelbė teisėją Toledo.

Bet demonstracijos nesibaigė. Įvyko susirėmimų. Demokratinius žmones palaikė karo orlaivynas ir išlaisvino vicepreziden tą Arosemeną. Liaudis reikalauja reformų, konfiskuoti buvusių valdininkų turtą ir juos teisti.

Keičia pavadinimus su Stalino vardu

Maskva. — TSRS Komunistų partijos 22-jame suvažiavime buvo kritikuojama Stalino asmens kultas. Kaip žinia, Stalino gadynėje daug miestų, gatvių, įstaigų buvo pavadinta vardais, susietais su Stalino vardu—Stalino prospektas, Stalingradas, Stalino, Stalinsk, Stalinbad' ir panašiais.

Dabar tie vardai pakeičiami. Praneša iš Vilniaus, Minsko, Kijevo, Talino ir daugelio kitų miestų, kad Stalino garbinimui vardai naikinami ir įstaigos pavadinamos kitais vardais.

MIRĖ ŽYMUS JAV UŽSIENIO AGENTAS

Baltimore, Md. — Mirė JAV aviacijos pulkininkas ir žymus užsienio žvalgas Ulius L. Amoss. Jis daugiausiai veikė socialistinėse šalyse. 1953 m. prikalbino lenkų lakūną. kuris su lėktuvu "MIG-15" pabėgo į Daniją, nes jam buvo pažadėta $100,000. 1953 metais Amoss bandė išvogti iš Tarybų sąjungos generolą Vasilių Staliną, Juozo Stalino sūnų, bet nepavyko.

Nehru prieš JAV intervenciją

Washingtonas. — Po kelių dienų viešėjimo ir pasitarimo Nehru išvyko į kitus JAV miestus. Jis pasisakė prieš bent kokius ore ar požemyje atominių ginklų bandymus.

Nehru yra priešingas ir siuntimui Jungtinių Valstijų militarinių jėgų į Pietinį Vietnamą. Jis sako, kad Indija, Kinija, Tarybų Sąjunga ir Jungtinės Valstijos turėtų susitarti ir nesikišti į pietrytų Azijos šalių reikalus, tai yra, Vietnamo, Laoso, Kambodžos, Thailando ir kitų šalių.

$100,000,000 DĖL SLĖPTUVIŲ STATYBOS

Albany, N. Y. — Gubernatoriui Rockefelleriui pavyko įtikinti valstijos seimelį ir pastarasis paskyrė šimtą milijonų dolerių slėptuvių statybai. Slėptuvės bus statomos arba įrengiamos prie mokyklų ir kitokių valdiškų įstaigų.

Jungtinės Tautos, N. Y. —Lenkijos delegatas J. Winiewicz kritikavo Vakarų valstybes, kad jos vis stengiasi palaikyti kolonializmo padėtyje kitas tautas.

Negalima-nenorima Vokietijų vienybės

Bonna. — "Dabartiniu laiku negalima suvienyti Vakarų ir Rytų Vokietijas ir tos vienybės nei viena pusė nenori", rašo William L. Ryan. Nei Rytų Vokietijos gyventojai, nei jų valdžia, nei Tarybų Sąjunga nesutiks panaikinti socialistinę santvarką Vokietijos Demokratinėje Respublikoje (Rytų Vokietijoje) ir grąžinti kapitalistinę santvarką.

Iš kitos pusės, nei Vokietijos Federatyvės Respublikos valddžia, nei NATO nesutiks leisti Vakarų Vokietijoje įvesti socialistinę, arba "taikingą demokratinę santvarką".

Dėl "taikingos ir demokratinės Vokietijos" karo sąlygose buvo susitarę Anglija, Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga. Bet po karo pasaulinė padėtis pasikeitė: 1954 metais NATO priėmė į savo tarpą Vakarų Vokietiją. kuri dabar jau sudaro NATO galingiausias jėgas sulaikymui "komunizmo plėtimosi į Vakarų Europą", rašo korespondentas.

K. Adenaueris, Vakarų Vokietijos kancleris, pasakė: "Vakarų Vokietijai tenka krikščioniška misija: sulaikyti komunistų ordas nuo jų veržimosi į Europą".

Dr. Frantz-Josef Strauss, Vakarų Vokietijos karo ministras, ir generolas Eric Mende, pastarasis buvęs Hitlerio jėgų komandierius, aiškiai supranta, kad tai "misijai" turi būti paruošta Vakarų Vokietijos armija. Tą supranta ir visi NATO militariniai bei politiniai veikėjai. Ir todėl jie tvirtina Vakarų Vokietijos militarinę galią.

Maskva. Tarybų Sąjunga, siekdama likviduoti Antrojo pasaulinio karo palikimą, siūlo Vakarų valstybėms:

(1) Padaryti susitarimą tarp Anglijos, Francūzijos, Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos reikale vakarinio Berlyno, kaip laisvojo miesto, kuriam užtikrintų laisvą susisiekimą su Vakarų valstybėmis.

(2) Tarybų Sąjunga ir Vokietijos Demokratinė Respublika padarys sutartį, pagal kurią Rytų Vokietija užtikrins per jos teritoriją vakariniam Berlynui susisiekimą.

(3) Anglija, Francūzija ir Jungtinės Valstijos privalo susitarti su Vokietijos Federatyvės Respublikos (Vakarų Vokietijos) vyriausybe, kad pastaroji gerbtų Rytų Vokietijos nepriklausomybę ir jos teises.

NEHRU PRIEŠ JAV INTERVENCIJĄ

Washingtonas. — Grįžo iš Pietinio Vietnamo generolas M. D. Tayloris su patarimais teikti daugiau pagalbos Pietų Vietnamui. Washingtone yra kalbų apie siuntimą Jungtinių Valstijų karo jėgų į Pietų Vietnamą. Indijos premjeras Nehru, pasitarime su prez. Kenedžiu, griežtai pasisakė prieš JAV militarinę intervenciją.

TARYBŲ SĄJUNGA IR AFGANISTANAS

Kabulas. — Po to, kai tarp Afganistano ir Pakistano nutrūko diplomatiniai ryšiai, tai Afganistanas liko atskirtas nuo ryšių su pasauliu per Indijos didjūrį.

Numatoma, kad dabar Afganistanas plės savo prekybą ir kultūrinius ryšius su Tarybų Sąjunga, kuri visada buvo draugiška ir jam daug gelbėjo.

Vėliausios žinios

Ankara. — Turkijos prezidentas generolas Cemal Gurselis paskyrė generolą Ismet Inonu, pirmiau buvusį Turkijos prezidentą, sudaryti ministrų kabinetą.

Maskva. — Molotovas ir jo žmona grįžo iš Viennos, kur buvo TSRS atstovu atominės energijos komisijoje.

Austin, Texas. — Kada JAV karo laivyno sekretorius J. B. Connaly darė sargų apžiūrą, tai per nelaimę vienas sargas sužeidė sekretoriaus veidą.

Washingtonas. —Bus suorganizuota JAV armijos dar 22 naujos divizijos, su 18,000 karininkų ir karių.

Maskva. — Pakeitė Stalingrado vardą į Vologradą, o Stalinbadą į Dusanbę. "Grad" — slaviškai reiškia miestą.

———

Akra. — Į Ganos respubliką atvyko Anglijos karalienė Elzbieta ir jos vyras. Jie buvo iškilmingai pasitikti.

Wachingtonas. — Rugsėjo mėnesį Jungtinėse Valstijose buvo 4,100,000 bedarbių, imančių nedarbo apdraudą.

Jungtinės Tautos. — J. Tautų Asamblėja 71 balsu prieš 20 prašo visų šalių susilaikyti nuo atominių bombų bandymų.

Jungtinės Valstijos siunčia daugiau karo jėgų į Europą

Washingtonas. — Pareikalavus generolui L. Norstadui, vyriausiam NATO jėgų komandieriui, yra siunčiama daugiau Jungtinių Valstijų karinių jėgų į Vakarų Europą.

Jau pribuvo ten 200 mūšio "F-84" ir "F-86" lėktuvų, o greitoje ateityje dar atvyks vienuolika eskadronų, po 9 lėktuvus.

Paaštrėjus tarptautiniam santykiams ir buvo nutarta pasiųsti į Europą dar 45,000 JAV karių ir karininkų. Pusė šių jėgų jau pribuvo į Europą, kaip praneša JAV gynybos sekretorius R. S. McNamara.

Jūrinio laivyno komandieriai sako, kad Europos vandenyse jau sutvirtintas Jngtinių Valstijų karo laivynas, nes į jį jau įsijungė dar 30 karo laivų-naikintojų.

Francūzija, kuri 1959 metais reikalavo kontroliuoti jos teritorijoje esamus JAV karo lėktuvus, paruoštus nešti atomines bombas, dabar tą reikalavimą atsiėmė. Todėl JAV karo lėktuvai turės savo bazių ir Francūzijoje.

———

Bostonas. — Jūroje dingo JAV karo laivyno lėktuvas su 11 lakūnų.

Iš viso pasaulio

Berlynas. — Vakarinio Berlyno policijos viršininkai giriasi, kad nuo rugpiūčio 13 dienos, tai yra, kada miestą padalino siena, jie paleido į rytinį Berlyną 150 rankinių granatų.

Jakarta. — Indonezijos vyriausybė paves didelius plotus teritorijos, kur randasi naftos, užsienio kompanijoms įrengti gavybą.

Ankara. — Turkija panaikino sutartis reikale kitų šalių civilinių lėktuvų nusileidimo jos orlaukiuose. Ji reikalauja naujų sutarčių.

Kopenhaga. — Vakarų Vokietijos generolai perims į savo rankas komandą iš Danijos armijos dalinių, kurie randasi Schleswig-Holsteino provincijoje.

———

Bonn. —Atvyko JAV užsienio žvalgų vadas John McCone ir tarėsi su Adenaueriu.

———

Washingtonas. — Sakoma, kad bus uždaryta Friedrichstrasse vartai į rytinį Berlyną, kur buvo nesusipratimų su JAV civiliniais, o bus atidarytas įėjimas iš anglų kontroliuojamos Berlyno sekcijos.

Pagerbė TSRS karių kapus Berlyne

Berlynas. — Laike paminėjimo TSRS 44 gyvavimo sukakties 250 tarybinių karininkų ir karių atvyko į Tiergarteno parką, anglų valdomon dalin, ir pagerbė tarybinius karius, žuvusius 1945 metais.

Šiame parke yra dideli karių kapai, ant kurių pastatytas didelis paminklas, kurio viduje randasi Berlyno paėmimo muziejus.

Kitas panašus paminklas yra Trepkovo parke, rytiniame Berlyne. Trepkovo parke palaidota 6,800 žuvusių TSRS karių.

J V KARO ORLAIVYNAS JAU P. VIETNAME

Saigonas. — Jungtinių Valstijų bombiniai lėktuvai "B-26" jau atskrido į Saigoną. Tuo pat laiku milžiniški "C-124" JAV lėktuvai, kurie gali vežti po 270 tonų, gabena ginklus, amuniciją ir kitokius ginklus Pietų Vietnamui. Laukiama iš JAV atvykstant 200 karo orlaivyno instruktorių.

———

Maskva. — Gruodžio 6 d. atsidarys TSRS Aukščiausiosios Tarybos, tai yra, parlamento, posėdžiai,

Ar yra pavojus Albanijai?

Tirana, Albanija. — Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui Albanijos respublika buvo pavojuje. Iš pietrytų jai grąsino Graikijos užpuolimas, kurį rėmė Anglija, o iš šiaurrytų — Jugoslavijos, nes Tito norėjo ją įtraukti į Jugoslavijos federaciją.

Albaniją išgelbėjo Tarybų Sąjunga, kuri tada pasisakė, jog gins jos nepriklausomybę. Bet dabar santykiai TSRS ir Albanijos blogi. Ateina žinių iš Graikijos ir Jugoslavijos, Italijos ir Turkijos, apie pasikėsinimą ant Albanijos.

Albanija randasi Balkanų pusiasalyje. Ji užima tik 10,630 ketv. mylių plotą ir turi 1,600,0000 gyventojų.

ARGENTINOS NAUJI PREKYBOS LAIVAI

Argentinos vyriausybė paskelbė, kad ji stato ir turi paruošus planus iki 1970 metų pasistatyti 50 naujų laivų. Jų tarpe keturi bus keleiviniai, kurie galės vežti po 1,000 keleivių, o kiti bus prekybiniai nuo 5,000 iki 8,500 tonų įtalpos. Naujų laivų statybai skiriama $300,000,000.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Posto Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year $9.00	Canada, Lat. Amer., per year, $10.00
United States, per 6 months $5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months $5.00
Queens Co. ..... $10.00 per year	Foreign countries, per year, $12.00
Queens Co., $5.50 per six months	Foreign countries, 6 months, $6.50

Dar vienas perversmas

ŠIUOS ŽODŽIUS RAŠANT neblogos žinios plinta po pasaulį iš Ekvadoro. Ten įvykęs rimtas perversmas. Minių demonstracijos privertė iš prezidento vietos pabėgti diktatorių Velasco Ibarrą. Jo vietą užėmė viceprezidentas Carlos Julio Arosemena, kurį Ibarras apšaukė "komunistu".

Įdomu, kad ir čia, kaip Brazilijoje pirmiau, reakciniai generolai bandė viceprezidentui pastoti kelią, bet už jį užstojo šalies oro jėgos ir privertė reakcionierius pasiduoti. Sakoma, kad Arosemeną labai tvirtai rėmė Ekvadoro socialistai ir komunistai, bet gi į jo kabinetą neįtrauktas nė vienas tų partijų atstovas. Reikia žinoti ir tą, kad pats Arosemenas yra stambus savininkas. Vargu galima, tuo būdu, iš jo tikėtis labai kairios politikos tiek naminėje, tiek užsieninėje politikoje.

Per trumpas laikas kokioms nors konkrečioms išvadoms. Svarbu, kad perversmas įvyko. Svarbu, kad reakciniams karininkams nepavyko užstoti kelią viceprezidentui užimti prezidento vietą, kuri jam priklauso pagal šalies konstituciją.

Tiesa, Ekvadoras palyginti maža šalis, tik su keturiais milijonais gyventojų. Ji neužima ir neužims vadovaujančio vaidmens Lotynų Amerikoje. Bet juk ir Kuba palyginti nedidelė šalis. o žiūrėkite, kiek "triukšmo" sukėlė. Todėl šio perversmo negalima minimizuoti. Jeigu naujoji krašto vadovybė nepateks į imperialistinių lekajų rankas, jeigu ji vairuos kraštą naujos dvasios poveikyje, Ekvadoras suvaidins svarbų vaidmenį.

Prakilnaus obalsio neužtenka

MUMS NORISI NUOŠIRDŽIAI pasveikinti mūsų šalies Agrikultūros sekretorių Mr. Freemaną, kuris šiuo tarpu vieši Romoje. Jis ten kalbėdamas atsišaukęs į visą pasaulį, į visas tautas, sakydamas: "Sumobilizuokime visus resursus karui prieš seniausią žmogaus priešą — prieš alkį". Gražesnio šūkio nė nereikia.

Deja, su pliku šūkiu toli nenuvažiuosime. Be to, nebuvo reikalo ponui sekretoriui vykti Romon jam iškelti. Reikėtų pradėti nuo namų. Pas mus Amerikoje, kaip žinia, irgi randasi milijonai alkanų ir apdriskusių. Pirmučiausia reikėtų juos aprūpinti sveiku maistu, gerais rūbais ir tinkama pastoge.

Bet nesimato, kad toji vyriausybė, kurios vardu Mr. Freemanas Romoje taip gražiai pakalbėjo, skubintųsi pas savo žmones su tokiu šūkiu. Priešingai, prezidentas Kenedis, — kaip tik tą pačią dieną, kai Mr. Freemanas Romoje šaukė į karą prieš alkį,—visam pasauliui pažadėjo ateinančiais metais dar didesnes išlaidas militariniams reikalams. Pamiršti alkanieji ne tik Afrikos, Azijos ir Pietų Amerikos, bet ir Jungtinių Valstijų.

Taigi, nuoširdžiai sveikindami poną sekretorių, mes labai abejojame jo iškelto šūkio nuoširdumu, kol praktiškame mūsų gyvenime jo nesimato nė šešėlio. Kas kita, jeigu mūsų prezidentas, paremdamas savo sekretorių, būtų pareiškęs, kad ateinančiais metais mes sumažinsime militarines išlaidas ir su bilijonais dolerių stosime karan prieš alkį!

Svarbūs rinkimų rezultatai

KAIP NEKALBĖSIME, bet mes praėjusį antradienį turėjome svarbius rinkimus. Jais negali perdaug džiaugtis stambusis kapitalas, kuriam atstovauja respublikonai. Niujorko miesto rinkimus laimėjo senasis majoras Wagneris, kurio kandidatūrą rėmė organizuoti darbininkai. Ypač svarbu, kad jis laimėjo ne tik prieš respublikonus, bet ir prieš savo partijos bosus. Jį prieš pat rinkimus buvo iškeikęs pats visos valstijos partijos pirmininkas Mr. Prendergast. Tai nepaprasta šio miesto politikoje.

Robert Wagner nėra geriausias miesto majoras, bet nėra nė prasčiausias.

Bet mums atrodo, kad šiuose balsavimuose didžiausias Niujorko žmonių laimėjimas, tai atmetimas valstijos konstitucijos pataisymo Nr. 6, Tai buvo biaurus pasiūlymas. Jis siekė atidaryti valstijos iždą visokioms privatiškoms ir parapijinėms mokykloms. Ypatingai už jo priėmimą darbavosi reakcinė katalikų bažnyčios dvasininkija su kardinolu Spellmanu priešakyje. Priėmimas šio pikto pataisymo būtų sudavęs mirtiną smūgį bažnyčios nuo valstybės atskyrimo principui. Puiku, kad Niujorko piliečiai laiku susiprato.

Demokratai labai pasitenkinę ir New Jersey valstijos rinkimų rezultatais. Kai respublikonai pastatė kandidatu buvusį Darbo sekretorių Mitchellį, demokratai buvo susirūpinę. Jie jau buvo nustoję vilties išrinkti savo kandidatą Mr. Hughes, kuris nebuvo plačiai žinomas tos valstijos žmonėms. Bet jiems pasisekė.

Bet negalima praleisti nepastebėjus didelio nepasisekimo Niujorko mieste Brotherhood partijai. Buvo dėta daug vilčių. Buvo manyta, kad ji savo sąrašui laimės porą šimtų tūkstančių. Nes juk ją suorganizavo miesto darbo unijos, kurios turi arti milijono narių. Betgi jos vardu balsavo tik apie 58,000 piliečių. Tai labai mažas skaičius.

Kokia tos jaunutės partijos ateitis? Sunku pasakyti. Jos vadai sako, kad nesitrauks iš gyvenimo, kad jie dalyvaus ir 1962 m. rinkimuose, kai įvyks kongresiniai rinkimai. Mes, žinoma, linkime Brotherhood partijai geriausio pasisekimo.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

NEPAPRASTAS SVEČIAS VILNIUJE

Spalio 29 d. Vilniaus "Tiesa" rašė:

"Viešėjęs Vilniuje Liuksemburgo Komunistų partijos Centro Komiteto Generalinis sekretorius Dominikas Urbanis vakar, spalio 28 d., kalbėjosi su Lietuvos KP Centro Komiteto atsakingais darbuotojais.

Dieną jis toliau susipažino su respublikos sostine. Svečias aplankė grąžtų gamyklą, kur jį labai šiltai sutiko.

Apžiūrėjęs jauną augančią įmonę, drg. Urbanis kalbėjosi su gamyklos administracijos bei visuomeninių organizacijų atstovais. Svečias domėjosi partinės ir profsąjunginės organizacijų darbu.

Gamyklos klubo salėje D. Urbanis daylvavo mitinge, kuris buvo surengtas brangaus svečio garbei. Liuksemburgo Komunistų partijos Centro Komiteto Generalinį sekretorių pasveikino įmonės direktorius V. Vitkauskas. Tekintojas J. Janerauskas ir meistras F. Kaplinas palinkėjo Liuksemburgo darbo žmonėms ir komunistams didelių laimėjimų kovoje už taiką, pažangą ir socializmą.

Dominikas Urbanis savo kalboje širdingai padėkojo už gerus linkėjimus ir perdavė Lietuvos darbininkams Liuksemburgo proletarų bei komunistų sveikinimą.

Drg. Urbanis aplankė kraštotyros muziejų Gedimino kalne ir nuo pilies bokšto gėrėjosi miesto vaizdu.

Antroje dienos pusėje svečias aplankė Trakus. Pakeliui jis sustojo Paneriuose ir pagerbė fašizmo aukų atminimą."

BET ARGI TOS PASTANGOSS NEBUS VELTUI!

Mūsų reakciniai klerikalai serga pavojinga liga, "raudonuoju maru" vadinama. Persigandę jie nebegali nė naktimis užmigti.

Bet, žinoma, jie labai nenori trauktis iš kelio, nenori pasiduoti. Jie kovosią, jie ieškosią išeities. Prieš komunizmą jie savo galvos nenulenksią.

Jų nelaimė esanti tik tame, kad esanti baisi "dvasios tuštuma," pasako kunigų marijonų "Draugas" (lapkr. 6 d.). Na, o kadangi "gamta tuštumo nepakenčia," tai komunistams ir sekasi. Prašome pasiklausyti:

"Todėl komunizmas randa didelio pasisekimo tuose kraštuose, kur religinis gyvenimas yra išblėsęs. Kovoje dėl pasaulio užvaldymo ir jam primetimo komunistinės santvarkos turi sprendžiamą reikšmę trys kontinentai: Afrika, Azija ir Pietų Amerika.

Komunizmui lengva įeiti į tuos kraštus, kurie kenčia dvasios tuštumą. Savo materialistinę ideologiją komunistai taiko į tuos tris kontinentus, ypač į Lotynų Ameriką, kur krikščionybės dvasia yra labai išblėsusi.

Kad atremtume tą komunistų raudonąjį marą, reikia dvasinės jėgos. Gerai pastebėjo minėtame Tylinčios Bažnyčios kongrese Douglas Hyde, kad atsispirti raudonajai bangai, reikia šiandien šv. Pranciškaus dvasios, kuri pasaulį darytų tikrai krikščionišką. Dvasios tuštumą turi užpildyti Kristaus dvasia."

Bet kodėl ir kaip, pavyzdžiui, Lotynų Amerikoje "krikščionybės dvasia taip labai išblėso"? Ar "Draugas" pagalvoja? Ne, nepagalvoja. Juk per ištisus šimtmečius toje visoje Lotynų Amerikoje tiktai krikščionys, beveik išimtinai katalikai, valdė ir viešpatavo. Nekas kitas nė kojos neįkėlė į Lotynų Amerikos kraštų valstybinius aparatus. Kodėl tie krikščioniškieji valdovai sugedo, supuvo, išsigimė? Nejaugi ir už ta atsako "raudonasis maras"?

Bet, žinoma, ieškoti pas "Draugo" redaktorius sveiko, blaivaus proto, arba prašyti, kad jie apie tai rimtai pagalvotų, yra tuščios pastangos. Jie nepajėgs tai padaryti.

Tik tiek mums norisi jiems pasakyti. Mums atrodo, kad vargiai ką belaimės Lotynų Amerikoje ar kuriam kitam pasaulio kampe kokia "šv. Pranciškaus dvasia." Reikia naujos dvasios. Reikia dvasios, kuri žmogų ne migdo, ne nuodija prietarais ir niektikystėmis, bet blaivina ir šviečia.

Kaip tik tokia dvasia, atrodo, ir yra tasai "Draugo" redaktorius iki pasiutimo išgąsdinęs "raudonasis maras." Jam sekasi ir seksis todėl, kad jis skelbia ir neša visur į žmones viltis naujo, skaistaus, šviesaus, laimingo gyvenimo. Prie jo alkanųjų ir pavergtųjų masės milijonais linksta kaip prie kokios išsivadavimo saulės. Štai kame, mums atrodo, ir glūdi to komunizmo pasisekimo pagrindai.

SUGADINTAS ORAS

VLIKo pirmininkas dr. Trimakas pakuždėjo Tysliavai ir kitiems "veiksniams" į ausį, kad yra rimtų gandų, jog mūsų vyriausybė rengiasi iš Washingtono mesti į gurbą Kajecką su visa jo "Lietuvos atstovybe." "Naujienų" redaktorius kreipėsi į Trimaką, kad jis pasiaiškintų. Tasai užsigynė ką nors panašaus kalbėjęs. Tysliava atsidūrė negarbingoje melagiaus vietoje. Jis supyko ir savo "Vienybėje" išdėstė, jog dr. Trimakas tikrai taip jam pasakojęs, tuo paversdamas melagiais dr. Trimaką ir Pijų Grigaitį.

Dabar Grigaitis "atsikerta." Jis buvęs beveik auka Trimako "iškeptos" sensacijos. Jis muša trivogą ir reikalauja tam viskam galo. Grigaitis tiesiog šaukia ("N.," lapkr. 8 d.):

"Tie gandai sėja amerikiečių tarpe nepasitikėjimą savo valdžia, nepasitikėjimą mūsų veiksniais ir nepasitikėjimą vienų veikėjų kitais —žodžiu, demoralizuoja!

Jiems turi būt užkirstas kelias. Kadangi Dr. A. Trimakas pasiskelbė stovįs arčiau, negu kas kitas, prie tų gąsdinančių gandų šaltinio, tai jo *pareiga* pasakyti, *kas yra.*

Sakoma, kad be ugnies dūmų nebūna, bet kartais pasidaro labai daug dūmų deginant šiukšles bei atmatas (garbage). Nuo tokios ugnies reikia užsidengti akis ir užsiimti nosį—ne iš baimės, o dėl kitokių priežasčių!"

O mes pasakysime, kad tasai visas "veiksnių" biznis jau seniai biauriai dvokia. Mūsų vyriausybė pasielgtų labai išmintingai, iš Washingtono išmesdama niekam seniai neatstovaujamą "Lietuvos atstovybę."

JIE PATYS KALTI

Chicagos "Vilnyje" Vincas Andrulis pastebi:

"Vakarinis Berlynas neša sunkų kryžių," rašo "Chicago Daily News" korespondentas David Nichol.

Berlyniečiams užkorė sunkų kryžių Hitleris. Jie permenkai tam priešinosi. Tas kryžius buvo nuimtas, bet buvusieji hitlerininkai vėl jiems tą kryžių uždėjo.

Vokiečiai nusimes kryžių, kai jie nusikratys militaristus ir junkerius, atsižadės ir karo savo "viršenybei" rodyti.

Žinoma, nei kancleris Adenaueris, nei jo vietai kandidatas, buvęs Hitleriui lojalus, Ludwig Erhard neneša kryžiaus.

SAULĖTI TAKELIAI

Purto šakeles berželiai,
Barsto rytmečio rasas.
Saulėti takai takeliai
Bėga į visas puses.
Jie visi, visi lig vieno
Mums, vaikučiams, nutiesti,
Kad mes augtumėm kasdie-
Stropūs, žvalūs ir tvirti. [nų.
Tyliai plauko debesėliai,
Saulė šypsosi graži.
Dar maži mūs rūpestėliai,
Ir darbeliai dar maži.
Kol išmoksime svajoti,
Kol žingsneliai sutvirtės,
Mes Tėvynei padėkoti
Norim šiandien iš širdies—
Už lankas su vyturėliais,
Už žaliuosius berželius
Ir už saulės spindulėliais
Nubarstytus takelius.

Eduardas Selelionis

("Lietuvos Pionierius")

TSRS GRĖŠ SKYLES Į ŽEMĖS GYLĮ

TSRS Mokslų Akademijos geologas Andrei Trofimukas rašo "Pravdoje," kad tarybiniai mokslininkai gręš skyles į Žemės gylį nuo 6 iki 9 mylių gylio.

Jos bus gręžiamos Kaspijos jūros, Karelijos, Uralų ir Kaukazo kalnų ir Kurilų salų srityse. Žygiai bus atlikti pagilinimui mokslo Žemės tyrimams.

SURADO VANDENYNE KALNUS

Jungtinių Valstijų jūrų tyrinėjimo specialistai, plaukiodami Ramiajame vandenyne laivu "Pioneer," surado povandeninius kalnus. Jie tęsiasi nuo Aleutų salų į pietus. Kai kurie yra po 6,000 pėdų aukščio nuo jūrų dugno. Bet kalnai randasi labai gilioje vietoje, nes aukščiausiojo viršūnė yra 11,580 pėdų po vandeniu.

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Suaugusiųjų dauguma — beraščiai

Dr. Frank C. Laubach teigia, kad dauguma pasaulio suaugusių žmonių yra analfabetai — nemoką nei skaityti, nei rašyti. Apskaičiuojama, kad ir Amerikoje tokių randasi apie 10 milijonų.

Dr. Laubach turi ilgų metų tuo klausimu patyrimo. Jis yra daug keliavęs ir tyrinėjęs žmonių gyvenimą. Kaip mokytojas ir misionierius, jis net 101 šalyje yra veikęs tarp įvairių tautų ir rasių žmonių, kalbančių net apie 300 kalbų.

Nors dr. Laubach ir nenurodo, kuriuose kraštuose randasi daugiausia beraščių, visgi žinoma, kad kolonijinėse ir pusiau kolonijinėse šalyse analfabetų daugiausia. Tuo klausimu Afrika užima pirmąją vietą, Azija — antrąją. Lotynų Amerikoje beraščių taipgi didelis skaičius.

Seniau Rusija skaitėsi tuo klausimu atsilikusiu kraštu. Lietuvoje taipgi nedaug kas iš suaugusių mokėjo rašyti ir skaityti. Bet dabar Tarybų Sąjunga ir kitos socialistinės šalys beraštiją likvidavo — visus žmones išmokė skaityti ir rašyti.

Kinija — milžiniškas 700 milijonų gyventojų kraštas, buvęs toli atsilikęs kultūriniai ir ekonominiai. Dabar liaudiška valdžia pristeigė mokyklų, universitetų, priaugino ir paruošė daug mokytojų. Dabar Kinija daro kultūriniame gyvenime didžiulę pažangą.

Afrikos tautos, išsilaisvinusios iš kolonizatorių vergovės, šiandien taipgi žengia pirmyn visose gyvenimo srityse.

Beraštingumas, taigi, dabar visur mažėja.

-:-

Mašina-mokytojas

Dr. Benjamin Fine rašo, kad "rami apšvietos revoliucija" visur plečiasi—pasiekia universitetų suolus, sužavėja studentus. Iškyla naujas mokytojas su visai nauja moksline programa.

Kas tas naujasis mokytojas? Ką jis mokiniams gali daugiau duoti, kaip senieji mokytojai?

Naujasis mokytojas—mašina. Ji buvo pradėta naudoti 1926 metais, tačiau iki 1958 metų mažai kas buvo tuo klausimu pasiekta. Bet nuo 1958 metų mašininis mokymo būdas smarkiai prasiplėtė ir padarė nemažai pažangos. Šiandien mašina kaip mokytojas jau užima svarbią vietą.

Pasiteiravus pas 300 mokyklų viršininkų ir 50 apšvietos komisionierių sužinota, kad pas juos mašinos jau pradėtos naudoti mažesnėje ar didesnėje skalėje ir kad jos duoda gerų pasekmių. Harvardo universiteto profesorius Skinner sako, kad jo mokiniai mašinos pagalba atlieka geriau savo užduotis ir į pusę laiko baigia savo skyrius. Studentai daugiau susidomi mokslu ir mažiau klaidų padaro.

Viena studentė, tačiau, išreiškė nepasitenkinimą mašina. Mokytojas, girdi, su mokiniais kalbasi, o mašina nesikalba.

Bet klausimas, kaip mašininis mokymas patinka mokytojams? Aišku, mašina pavaduoja mokytoją. Juo daugiau mašinų, tuo mažiau reikės mokytojų. Gal ir tūkstančiams mokytojų teks bedarbio duonos paragauti?

-:-

Žydams grėsia išnykimas

Rabinas dr. W. Berkowitz rimtai susirūpino Amerikos žydų padėtimi. Jis sako, kad žydų religijai ir jų tautai grėsiąs išnykimo pavojus, jeigu tam nebūsiąs pastotas kelias .

Vyriausias žydams pavojus paeina iš to, kad daugelis žydų, nepaisydami savo tradicijų ir religijos, apsiveda su kitų religijų ir tautybių žmonėmis. Tada jau prasideda atsiskyrimas nuo žydiško gyvenimo. Ir taip tūkstančiai ir tūkstančiai žydų pamirštą savo tėvų ir protėvių įsitikinimus, palieka tik amerikonais.

Rabinas Berkowitz prašo savo dievo pagalbos, kad apsaugoti amerikiečius žydus nuo išnykimo. Bet pats gyvenimas visai ką kitą nulemia. Sveturgimių jaunimas Amerikoje, nors ir mums nepatiktų, greitai suamerikonėja, o jau trečioji ir ketvirtoji karta visai pamiršta senelių kalbą ir tradicijas. Tai natūralus reiškinys abelname mūsų gyvenime.

-:-

Opi bedarbių problema

Kaip valdiškasis Darbo departamentas raportuoja, tai 1962 metai nieko gero bedarbiams nežada. Apskaičiuojama, kad sekamo sausio mėnesį bus 5,500,000 bedarbių, o vasario mėnesį — 5,700,000. Nemanoma, kad bedarbių skaičius 1962 m. galės sumažėti. Daviniai rodo, kad mes turėsime dar daugiau bedarbių.

Tiesa, dirbančiųjų skaičius irgi didėja. Dabar jau turime arti 68 milijonus algas gaunančių žmonių. Bet proporcionaliai ir bedarbių eilės ilgėja.

Vyriausybė, žinoma, nesiima griežtų priemonių naujų darbų bedarbiams suradimui. O tokių darbų yra daug. Mokyklų, ligoninių verkiant reikia daugiau. Tai kodėl jų nepradėti masiniai statyti.

O jeigu prekyba su socialistinėmis šalimis būtų laisva, kaip su kapitalistinėmis šalimis, tai daug produktų būtų galima išvežti užsienin ir tada darbų atsirastų daugiau. Visoki suvaržymai kenkia mums patiems.

-:-

Džiova dar nenugalėta

Dr. Ed. Bloomquist, Sveikatos departamento džiovos skyriaus vedėjas, teigia, kad šiuo metu Amerikoje yra užregistruotų virš 55,000 džiovininkų ir kad pastangos nugalėti džiovą yra labai lėtos.

Metinės džiovos išlaidos siekia 700 milijonų dolerių. Jeigu pati vyriausybė skirtų stambias pinigų sumas ir imtųsi griežtų priemonių kovai su džiova, pasekmės būtų daug geresnės. *J. G.*

AR TU ŽINAI?

Koks yra valgomas daiktas, kurio viršų numeti, verdi tą, kas buvo po viršumi, o paskui suvalgai išvirtą viršų, o tą, kas buvo viduryje numeti? — klausė mokytojas.

Vaikas atsakė: kukurūzas.

Pranas Kūraitis

Iš pirmojo Pietų Amerikos lietuvių jaunimo kultūros ir sporto suvažiavimo

(Tęsinys iš "L." num. 86)

Draugystės pietūs ir susipažinimas su delegatais

Kupinos entuziazmo, liepsningos kalbos aidėjo ir šiandien, spalio 22 dieną, antroje Suvažiavimo dienoje, per Draugystės Pietus pagerbimui delegatų. Jaunimo žodžiai uždegė ne vieną sėdėjusį už stalų ir iki šiol dar esantį nuošaly nuo veržlaus gyvenimo srauto.

Retai kada tiek žmonių sutalpino šios Urugvajaus Lietuvių Centro salės ant Agraciados 2783. Ne tik pasidalinti savo mintimis, ateities planais susirinko į šiuos Draugystės Pietus montevidėjiečiai, kur jaunimas pasikeičia nuomonėmis ir geriau pažįsta vienas kitą, bet ir pasilinksminti susėjo.

Plačią kalbą pasakė Rengimo Komisijos Suvažiavimo vardu d-gė Renė Diktoraitė, kuri pabrėžė, jog Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimo Delegacijos, prisiimdamos naujus įsipareigojimus, gerai apsvarstytų, paskaičiuotų, kad tartas žodis Suvažiavime būtų iš tiesų svarus. Ji kritikavo tuos jaunuolius ir jaunuoles, kurie, prisiimdami įsipareigojimus, nevertino duoto žodžio ir jį dažnai pamiršdavo.

Diktoraitė pasakė: Prieš keletą metų ir mūsų Urugvajaus Lietuvių Jaunimo organizacija buvo labai nedidelė, ją sudarė vos keli nariai. Kodėl ji taip greit išaugo? Visų pirma todėl, kad mūsų jaunimo nariai yra viso kultūrinio darbo iniciatoriai, kad jie rodo pavyzdį visuomeniniame darbe ir gyvenime.

Jaunieji braziliečiai ir argentiniečiai pasakė, kad jie veikia sunkiose sąlygose, pogrindyje, nes jųjų šalyse pažangios organizacijos yra uždarytos ir veikimas persekiojamas. Jie prašė, kad būtų išnagrinėtos tokios svarbios problemos, kaip jaunimo požiūrio į kultūros, ekonomikos, tarptautinių ryšių išvystymo klausimais ir, žinoma, pirmoje eilėje taikos ir karo, nusiginklavimo ir taikaus sambūvio problemos, kas dabartiniu metu jaudina visus.

Sveikina Suvažiavimą Urugvajaus Lietuvių Centro Jaunimo kasininkas Albertas Banevičius ir nurodo, kaip reikia dirbti, kad galėtum užsitikrinti ateitį.

Kalba nuo Slavų Sąjungos, nuo Armėnų Centro ir nuo Rusų "Maksimo Gorkio" organizacijos jaunimo delegatai, sveikina Pirmąjį PALJK ir S. Suvažiavimą ir ragina plačiausiai pasikeisti nuomonėmis jaunimo tarpe, nepriklausomai nuo delegatų ideologinių ir religinių įsitikinimų. Tas sudarys galimybę suvienyti daugelio organizacijų, daugelio jaunuolių ir merginų jėgas kovai už geresnio pasaulio sukūrimą, už tai, kad taika taptų realybe, kad amžiams išnyktų žmonių eksploatacija.

Lietuvių Radijo pusvalandžio vedėjas drg. Petras Revuckas ir laikraščio "Darbo" redaktorius, taip pat iniciatorius Jaunimo Suvažiavimo drg. Stasys Rasikas sveikino laikraštį "Darbą" su 26-ių metų sukaktimi ir delegatus Jaunimo Suvažiavime, ir pabrėžė, kad Suvažiavimo populiarumas yra toks didelis, kad atvirai jį sutrukdyti niekas nesiryžo, nors, doleriniuose radijuose ir dolerinėj spaudoj buvo skleidžiamos visokios nesąmonės apie Jaunimo Suvažiavimą. Imperialistai visokio plauko bandė atitraukti jaunimą nuo dalyvavimo Montevidėjaus susitikime.

—Mes manome, —pasakė drg. St. Rasikas, — kad labai svarbu ir naudinga, kad Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimas savo problemas sprendžia pats, kurio delegatai suvažiavo Montevidėjuje.

Tribūnoj pasirodė mūsų diplomatinis Atstovas, kuris irgi pasveikino Suvažiavimą ir laikraštį "Darbą" ir padėkojo už labai gražų ir šaunų priėmimą, palinkėdamas daug, daug sėkmės užsibrėžtoje veikloje.

Užbaigdama kalbas, d-gė R. Diktoraitė paaiškino visos savaitės Suvažiavimo Dienoraštį ir užprašė visus dalyvauti, ypatingai šeštadienį, spalio 28 d., ir sekmadienį, 29 d., Suvažiavimo uždaryme ir atsisveikinime su delegatais draugiškuose pietuose.

Vakare vyko bendra koncertinė dalis ir šokiai.

Montevidėjus.—Nuo spalio 23 iki 27 d., savaitės bėgyje, Suvažiavimas tęsė savo darbą, vyko Komisijų posėdžiai, krepšinės rungtynės tarp rinktinių komandų iš Argentinos "Jaunystė" ir Urugvajaus "Kaunas" aikštėje "Verdirrojo," taip pat buvo daromos ekskursijos susipažinimui su Urugvajumi. Broliškam pagerbimui, Urugvajaus Slavų organizacija suruošė kultūrinį aktą ir užkvietė visus Suvažiavimo delegatus.

Iškilmingas suvažiavimo uždarymas

Šeštadienį, spalio 28 d., Urugvajaus Lietuvių Centro namuose ant Agraciados 2783 vyko vakarinis plenumo posėdis ir iškilmingas Suvažiavimo uždarymo aktas.

Jaunuolis A. Banevičius atidarė plenumo posėdį ir suteikė žodį ataskaitiniam pranešimui drg. Leonui Abračinskui, kuris kalbėjo Suvažiavimo Rengimo Komisijos vardu apie visuomeninį jaunimo progresyvų darbą ir jo vaisius ateityje, užimant tėvų palikimą. Užbaigęs ataskaitinį pranešimą, Abračinskas patiekė Suvažiavimui priimti rezoliuciją, kurios pabaigoje sakoma:

"Mes, Pirmojo Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimo Kultūros ir Sporto Suvažiavimo delegatai, siekdami įgyvendinti mūsų tėvų ir vyresniųjų priesaką mokytis, dirbti ir gyventi pažangiai, pasižadame savo atkakliu darbu prisidėti ir tęsti toliau jų organizacijose progresyvaus darbo kolektyvo vardą. Mūsų jaunuoliai ir jaunuolės pasižada būti šio judėjimo organizatoriais."

Plenumo dalyviai priėmė šią rezoliuciją su audringais plojimais, nes tokia buvo visų pasisakiusiųjų pagrindinė mintis.

Žodis buvo suteiktas delegatams iš Rosarijos ir Buenos Aires miestų (Argentinos) ir iš San Paulo (Brazilijos), kurie patiekė Suvažiavimui Kreipimąsi į viso pasaulio lietuvių jaunimą, *vardan taikos pasaulyje*, kas dėl svarstytų pranešimų buvo priimta.

"Pirmojo Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimo Kultūros ir Sporto Suvažiavimo svečiai ir delegatai, — sakoma kreipimesi, — mano, kad atėjo laikas, kai prasidėjęs įtempimo mažėjimas turi pasibaigti tvirta taika. Vardan šio tikslo reikia teisingai įvykdyti visišką ir kontroliuojamą nusiginklavimą. Štai kodėl Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimas kartu džiaugiasi ir dėkingai remia Tarybų Lietuvos Jaunimo nutarimus, kad vienu trečdaliu sumažinti ginkluotąsias pajėgas. Mes karštai tikime, kad šiuo svarbiu pavyzdžiu paseks viso Pasaulio Jaunimas."

Kreipimesi į Jungtinių Amerikos Valstijų ir Kanados Lietuvių Jaunimą sakoma:

"Jūsų šalims tenka ypatinga atsakomybė, nes jos turi didžiulius ir ekonominius potencialus. Ne mažiau svarbi atsakomybė tenka Kinijos Liaudies Respublikai, kuri yra taip pat labai atsakominga šioje srityje, ir todėl turi vaidinti savo vaidmenį tarptautiniame gyvenime."

Suvažiavimo dalyviai užtikrina, kad jie rems bet kurias kiekvienos vyriausybės pastangas, jeigu jomis bus siekiama palaikyti taiką.

Užbaigos žodį tarė drg. Stasys Rasikas, iniciatorius Pirmojo PALJK ir S. Suvažiavimo, kuris, tarp kitko, pasakė, kad Pirmasis PALJK ir S. Suvažiavimas vyksta tokiu laiku, kada imperialistai kursto karinę isteriją, žvangina ginklais, stengiasi įtempti ir įkaitinti tarptautinę padėtį, ir ragina Suvažiavimo dalyvius, kad jie nesigailėtų skirti visų žinių, patyrimų ir talentų vien tik gynimui taikos pasaulyje ir draugiško sugyvenimo.

—Džiugu, — sako Rasikas, — kad jaunimas drąsiai imasi didelių darbų tęsti mūsų pradėtus darbus, nes kova už įsipareigojimų įgyvendinimą — gyvybinis jaunimo reikalas! Suvažiavimo žodis jaunimui—įstatymas!

Jo žodžiai buvo sutikti audringais, ilgai trunkančiais plojimais. Suvažiavime taip pat buvo pažymėta, kad Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimo Organizacijos atliko kai kurį darbą, stiprinantį sportinį darbą, jaunimo tarpe. Tačiau reikia pasiekti, kad sportas taptų tikrai masiniu, augtų jo meistriškumas!

Pasibaigus Plenumo posėdžiui Suvažiavimo delegatai ir svečiai klausėsi Urugvajaus Lietuvių Centro ir Jaunimo (Urugvajaus, Brazilijos ir Argentinos) Kolektyvų koncerto. Vėliau vyko linksmūs šokiai.

Draugiški pietūs ir atsisveikinimas su delegatais

Spalio 29 d. Urugvajaus Lietuvių Centro Sero skyriaus patalpose ant Ecuador 1680 buvo suruošti draugiški pietūs ir atsisveikinimas su delegatais.

Pietūs vyko nepaprastai šilta, nuoširdžia ir broliškos draugystės dvasia. "Darbo redaktorė" ir Suvažiavimo Rengėjų Komisijos narys Renė Diktoraitė pasakė atsisveikinimo kalbą ir palinkėjo visiems po metų laiko vėl naujo pasimatymo.

Urugvajaus Lietuvių Centro Jaunimo pirmininkas drg. Algis Vitkauskas savo atsisveikinimo kalboje nurodė, kad Suvažiavimas "vieningai vertina šiuolaikinę padėtį ir numato būsimuosius uždavinius," ir baigiamajame žodyje pareiškė visiems didelį ačiū, kurie pasidarbavo ir padėjo Suvažiavimui įvykdyti užsibrėžtus tikslus, ypatingai Slavų Jaunuoliams ir "Maksimo Gorkio" už taip gražų priėmimą ir brolišką bendradarbiavimą.

Atsisveikinimo žodžius pasakė: Juozas Mėginis, pirm. U. L. Centro Sero skyriaus; Argentinos lietuvių delegatė; Petras Sadauskas, U. L. Centro pirmininkas; Brazilijos lietuvių jaunimo delegatė. Nuo Urugvajaus Slavų Organizacijos broliško atsisveikinimo žodį tarė Pedro Kurtič, palinkėdamas, kad ateinančiais metais Suvažiavimas būtų Argentinoje, arba Brazilijoje, o gal Kanadoje ar Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Atsisveikinimo su delegatais akte Suvažiavimo Rengėjų Komisija prisegė prie krūtinių kiekvienam delegatui atminčiai specialų Pirmojo Suvažiavimo PALJK ir Sporto ženkliuką, o svečiams išdalino ypatingas vėliavėles.

Svečių tarpe matėsi Tarybų Sąjungos Konsulas su šeima.

Montevidėjaus "Kaunas" nugalėjo Argentinos "Jaunystę"

Lygiai 18 valandą aikštėje Verdirrojo montevidėjiečiai lietuviai stebėjo Jaunimo Suvažiavimo krepšinio finalinio turnyro rungtynes.

Montevidėjaus "Kaunas" susitiko su Argentinos "Jaunystės" penktuku. Padiktavę varžovams nemažą spartą, montevidėjiečiai dar pirmame kelinyje įgijo nemažą persvarą. Rungtynes "Kauno" komanda laimėjo rezultatu 48:33. *Tai pirmoji mūsų "Kauno" krepšinių pergalė* finalinėse Pirmojo PALJK ir S. Suvažiavimo Taurės varžybose.

Daugiausia taškų pelnė "Kauno" komandoje: Bulkis 12, Matulevičius 11 ir Gruzdas 7, o svečių "Jaunystės" komandoje rezultatyviausiai sužaidė No. 11.

Argentinos Lietuvių jaunimas scenoje

Naktį scenos mėgėjai argentiniečiai "Jaunystė" pastatė teatrinį veikalą ispanų kalba "Historia de mi esquina" (Istorija mano gatvės kampo), parašytą Osvaldo Dragūno, pirmu kartu pasirodžiusi scenoje 1957 metų pabaigoje. Nors veikalo autorius ir nekelia gilios socialinės problematikos, tačiau gana teisingai pavaizduoja Argentinos jaunimo buitį, santykius. Rašytojo pasakojimo manierai būdingas glaustas realistinis argentiniečių stilius. Ryškus psichologinis momentas, išorinės detalės, lyriškai nuspalvinti peizažai, dainos sutelkia ryškų nacionalinį koloritą.

Montevidėjus
1961 m. spalio 30 d.

(Užbaiga)

Trąšų kombinatas išgers upę

KĖDAINIAI. — Daug visokių medžiagų sunaudos Kėdainių chemijos kombinatas. Tačiau daugiausia jo didžiuliams cechams reikės vandens.

Per parą kombinato cechai superfosfato ir sieros rūgšties gamybai "išgers" dešimtis tūkstančių kubinių metrų vandens.

Iš kur jo tiek paimti? Šis klausimas labai svarbus, nes Nevėžis, tekantis pro Kėdainius, kombinatui per mažas.

Išeitis jau surasta. Šventosios upės vanduo ties Kavarsku kanalu pasuks į Nevėžio aukštupį. Prie Kavarsko jau statoma pajėgi siurblinė, kuri dalį Šventosios vandens perpumpuos į Šventosios - Nevėžio kanalą. Nuo Kavarsko iki Traupio beveik 20 kilometrų šauna jo tiesi linija į Nevėžio aukštupį, kuris čia prilygsta mažam upeliui. Todėl Nevėžio vagą prie Traupio iki Raguvos ir dar toliau gilina ir platina galingi ekskavatoriai.

Nevėžio ir Šventosios vandenį prie Kėdainių kita didelė siurblinė vamzdžiais varys į chemijos kombinato cechus. Tas vanduo, žinoma, gamybos proceso metu nedings. Jis, perėjęs per aparatus ir atlikęs savo vaidmenį, grįš vėl į Nevėžį. Tačiau tokio, koks jis išeis iš cechų, į upę leisti negalima, nes iš karto išnyktų žuvys, liktų apnuodytas visas Nevėžis — nuo Kėdainių iki Nemuno.

Prie pat kombinato kyla kelių aukštų mūrinis pastatas. Jame rūgštus vanduo bus neutralizuojamas. Rūgštis čia jungsis su kalkių pienu. Šio cheminio proceso metu vandenyje susidarys netirpios druskos. Druskingas vanduo tekės į penkiasdešimties hektarų ploto dirbtinį ežerą. Čia nusistos visos vandenyje esančios druskos ir jau švarus vanduo iš ežero bus leidžiamas į upę. Po dešimties metų tokių druskų ežere susidarys apie 20-ties metrų sluoksnis. Tada vandens nusistovėjimui bus paruoštas naujas ežeras, o senojo ežero druską chemijos įmonės perdirbs į įvairius gaminius.

K. Vėžys

Buvusi kasyklagrybų farma

Anglį išėmė ir pasiliko požeminės tuštumos. Netoli West Winfield, Pa., viena tokia kasykla paversta į grybų auginimo farmą.

Penkiolika mylių ilgio požeminiai tuneliai, kurie sudaro 80 akrų plotą, paversti į grybų auginimo farmą. Ten dirba apie 300 žmonių. Grybų auginimo farma priklauso Butler County Mushroom Farms, Inc.

Grybų augintojai dirba su plieno kepurėmis, mainierių lemputėmis. Koridorius nuo užgriuvimo laiko ramsčiai, kurių sutvirtinimui sunaudota 35,000 plieno jungsnių.

IŠGĖRĘS DEGTINĖS NUŠOKO Į UPĘ

Memphis mieste, Tenn., automobilistas matė, kaip James Powell, 43 metų amžiaus, išgėrė degtinę iš bonkos, numetė bonką į upę, atsisveikinimo ženklais jai pamosavo ir pats nušoko 115 pėdų nuo tilto.

LMS VEIKLA

BALYS DVARIONAS

Kiek Jonas Švedas yra atsidavęs liaudies men progresavimui, tai Balys Dvarionas klasikinio meno pakėlimui. Nors nuo 1940 m. įsteigimo LTSR Valstybinės Filharmonijos, B. Dvarionas buvo simfoninio orkestro vyriausiu dirigentu, bet savo kompozicijose visada panaudoja lietuvių liaudies dainų tematiką. O 1950 m. kartu su Jonu Švedu sukūrė Lietuvos Valstybinį Himną.

J. Gaudrimas ("Lietuvių Tarybinė Muzika") rašo: —B. Dvarionas priklauso prie tų menininkų, kurie turėjo laimės susidurti su muzika jau pačioj vaikystėje. B. Dvarionas gimė 1904 m. Liepojoje muzikos instrumentų meistro šeimoje. Būdamas 6 metų amžiaus, jis pradėjo mokytis skambinti fortepijonu ir groti smuiku. Nuo 10 m. jis jau padeda savo šeimai grodamas negarsiniam kino-filmui, o dvylikos metų jau veda Liepojos lietuvių jaunimo chorą.

Baigęs Leipcigo konservatoriją, B. Dvarionas grįžta į Lietuvą. Kurį laiką dirbo operos koncertmeisteriu Kauno Valstybiniam teatre; 1926 meda fortepijono klases Kauno muzikos mokykloje, vėliau konservatorijoje. Tas pareigas be pertraukos jis eina iki šiol būdamas Valstybinės konservatorijos profesoriumi. Dvarionas koncertavo po Europą — Leningrade, Maskvoj, Paryžiūje, Berlyne, Stockholme, Hamburge, ir po visą Lietuvą, kad vis daugiau žmonių galėtų susipažinti su simfonijos muzika.

B. Dvariono kelias būdingas. Jis yra sukūręs operą "Dalia" pagal B. Sruogos dramą "Apyaušrio dalia" (libretas J. Mackonio); baletą "Piršlybos"; simfoniją, koncertus smuikui ir fortepijonui su orkestru; uvertiūrą "Prie gintaro kranto"; įvairių pjesių instrumentams; chorų dainų ir solus. Jo sukurta kantata "Pasveikinimas Maskvai"—solistui (baritonui), mišriam chorui ir simfoniniam orkestrui buvo atliktas Lietuvių literatūros ir meno dekados metu Maskvoje.

B. Dvarionas buvo premijuotas už žymią muziką dokumentiniam kinofilmui "Tarybų Lietuva" ir taip pat parašė muziką filmams "Neringa", "Marytė", "Aušra prie Nemuno", "Kol dar nevėlu" ir Šekspyro tragedijai "Otelas". Daina "Ant Nemuno kranto" iš filmo "Aušra prie Nemuno" pasiliko kaip viena iš populiariausių naujų tarybinių dainų. Įspūdingi žodžiai šios dainos, Ed. Mieželaičio, prisidėjo palyginamai kompozitoriui surasti emocionalų melodingumą šioje dainoje.

New Yorko Aido choras dainuoja šią dainą, ir kai poetas Mieželaitis viešėjo Amerikoj, choras turėjo progą ją jam sudainuoti. Tas labai maloniai paveikė poetą, kad mes čia Amerikoje įvertinam Tarybinės Lietuvos meninę kūrybą, ir E. Mieželaitis autografavo mano kopiją dainos "Ant Nemuno kranto" su šiais padėkos žodžiais:

"Geram ir ilgam atsiminimui iš mūsų nuoširdaus ir gražaus susitikimo New Yorke, su padėka už gražų mano šios dainos išpildymą."

B. Dvariono muzika tikrai žavi savo nuoširdžiu lyrizmu, melodingumu ir simpatiškumu. Tą nuoširdų simpatiškumą aš pati pajutau nuo pirmos minutės, kai aš sutikau kompozitorių Dvarioną. Mes, Amerikos turistai, vaikštinėjome vieną popietę Palangos gatvėmis, žiūrinėdami šen ir ten. Štai prieina prie manęs kino filmo studijos darbuotojas ir pakviečia susitikti su muziku Dvarionu. Aš su džiaugsmu sutikau, ir greitai jis mane nuvedė prie stovinčios mašinos (automobilio) ir prašė sėst vidun prie vairuotojo, kuris mane tuoj šiltai pasveikino, pridėdamas paprastai: "Aš esu Balys Dvarionas".

Vėliau, Dvariono vasarnamy Palangoje, jis skambino vietoje koks orkestro instrumentas ima melodiją, ir taipgi kūrinio reikšmę. Kai aš pageidavau kokios dainos, primindama jam, kad solo "Žvaigždute" dainuoja nos, primindama jam, kad solo "Žvaigždute" dainuoja Amerikos solistės Elena Brazauskienė ir Estelle Bogden, jis pareiškė savo pasitenkinimą.

Klausiu toliau, ką jis dabar ruošia choramas. Dvarionas nuo piano viršaus paėmė rankraštį ir pradėjo skambinti "Šešios patarlės". Tai įdomus kavalkas; kompozitorius supina šešis atskirus posakius į vieną kompoziciją, vartodamas solus, mišrų chorą ir lygiu balsu chorus. Jis skambina ir vietose dainuoja "Verkia duona, tinginėlio valgoma"—o aš, neiškęsdama, taipgi pritariu soprano vietose "Ieškok bernelio, kuris dirbti moka, o tik netokio, kuris gražiai šoka." Taip dainuojant ir besišnekučiuojant su kompozitoriu nė nepastebėjau, kad jau ilgokai lauke manęs šoferis laukia, kad parvežt atgal į turistų būrį.

Atsisveikindamas Dvarionas prižadėjo man šią kompoziciją prisiųsti kaip tik greit bus sutvarkyta ir atspausdinta. Laukiau aš tos dienos nekantriai

Per tą laikotarpį susipažinau toliau su kitais Dvariono kūriniais, sumokydama New Yorko Aido chorą Dvariono "Jaunystės daina" ir "Užstalinės daina" (iš filmo "Kol nevėlu"). Ir štai , šią vasarą gaunu nuo Dvariono autografuotą kopiją jo naujų dainų rinktinės, užvardintos: "Žibutė pirmoji pražydo", kurioje surandu jau atspausdintas ir patarles, kurias Dvarionas ir aš interpretavom (beje, dabar perdaryta ir užvardinta "Penki Chorai"), tą puikią vasarą Palangoje.

Mildred Stensler

SIRIJA, EGIPTAS IR IRAKAS

Damaskas. — Tarp Sirijos ir Jungtinės Arabų Respublikos (Egipto) santykiai blogėja, bet Sirijos ir Irako reikalai gerėja. Sirijos vyriausybė pakvietė į svečius Irako premjerą Kasimą. Sirija ir Irakas yra kaimyniškos valstybės. Iš Irako vamzdžiais nafta plaukia per Siriją prie Viduržemio jūros.

Jurgis Žebrys (Žebrauskas)

IŠ MANO ATSIMINIMŲ

(Tąsa)

Teismas ir jo pasekmės

Pagaliau sulaukėme teismo dienos, kuris tęsėsi per dvi dienas, o trečiąją gavome sekamą nuosprendį: Brolis gavo 6 mėnesius kalėjimo ir metus poselenijos (apsigyventi bent už 5 mylių nuo rubežiaus), kaimynas Grubertas—metus kalėjimo ir dvejus metus poselenijos, o mane, kaip nepilnametį, išteisino ir paleido.

Artinasi į kariu o m e n ę pašaukimas. Tas laikotarpis ne vieną jaunuolį jaudina, ir kiekvienas deda pastangas iš to išsisukti. Mano tėvas tuo iš anksto visai nesirūpino, nes bet kas pasakydavo, kad man, kaip vienam ta pavarde, nereikės eiti kariuomenėn. Tačiau 1908 metais buvau pašauktas, ir tuomet pasirodė, kad kol abu tėvai gyvi, tai nors ir ne vieno tėvo, bet skaitomi tikri broliai ir jokio išsisukimo man nėra, reiška, prsieina pasirinkti vieną iš dviejų: stoti kariuomenėn, arba apleisti Lietuvą. Nežiūrint, kad tėvas ir ruošė m a n pervesti ūkį, bet kareivio uniforma manęs visai neviliojo. Todėl pasirinkau užjūryje sau laimės ieškoti.

Susitarėva su Jonu Andriušiu kartu keliauti į taip visus viliojančią Ameriką.

Kadangi rubežiaus perėjimas man nebuvo problema, tai savo sankeleiviui įsakiau, kad kaip greitai jam pavyks pereiti rubežių, kad man pranešty. 1909 metų sausio pradžioje gavau pranešimą, kad Jonas Andriušis jau Širvintoje, tai, aišku, neatidėliojant reikia ir man jį pasekti.

Sekmadienio rytą einu, kaip ir visi kiti, į bažnyčią. Priėjęs vietą, kur takas randasi visai ant rubežiaus kranto, tai nė padų nesušlapęs pasijutau Vokietijos pusėje, nes Širvintos upelis buvo užšalęs gana storu stipriu ledu.

Kelionės pradžia į Ameriką

Ant rytojaus nuvykome į Eitkūnus, kur, paprastai, sutv a r k o m i visi kelionės reikalai. Po visų reikiamų inspekcijų, man p a s a k o, kad turiu pasilikti kokią savaitę kitą pasigydyti akis, bet išleistų, jeigu važiuočiau antrąja klase. Pasitarę su Andriušiu, abu išsipirkome antros klasės laivakortes ir išvažiavome. Bet neilgai teko džiaugtis tais pasisekimais. Nuvažiavus į Bremeną, vėl reikėjo pereiti dar didesnes inspekcijas, kurios nė antrąja klase nepraleido. Taip ir prisiėjo ten pasilikti ir pasigydyti akis. Mysler Bremen—didžiulė keleivių sustojimo įstaiga, 12 milžiniškų pastatų, kuriuose sutalpino porą tūkstančių keleivių. Tuo laiku ten buvo apie 12 šimtų įvairių tautybių keleivių. Nr. 10 namas buvo skirtas tiems, kurie būdavo dėl kokių nors priežasčių sulaikyti, o daugiausia jų buvo dėl akių.

Kas vakarą ten ateidavo gydytojas ir visus ten esančius ligonius aptarnaudavo. Gera dalis tokių sulaikytų, o ypatingai merginos, gaudavo darbus paties Mislerio virtuvėse, ar kitose aptarnavimo pareigose. Buvo ten net tokių, kurios išbuvo po metus kitus ir vis laukė išvažiavimo dienos. Buvo keletas vyrų, kurie, nesulaukdami išleidimo dienos, išėję į meistą gavo darbus ir ten pastoviai apsigyveno.

Tokie dažnai užeidavo į Nr. 10 pasiteirauti apie to paties likimo ištiktus keleivius. Tuo būdu teko susipažinti su dviem jaunais ir mandagiais vyrukais, tai buvo Stasys Drasutis ir Antanas Adomaitis. Su jųdviejų pagalba teko aplankyti nemažai įdomių miesto vietų. Visa bėda būdavo, kad juodu dienomis dirbo, o vakarais mūsų kiemo vartus užrakindavo 8 valandą. Nekartą parėjus pavėluotai prisiėjo ieškoti naktinio sargo, kuris įleisdavo su pastaba kitą kartą anksčiau pareiti.

Dienomis dažnai išeidavome į miestą su kitais keleiviais, ypatingai, kurie norėdavo šį tą nusipirkti. Jiems p a d ė d avau, nes neblogai vartojau vokiečių k a l b ą. Taip bevaikščiojant, matyt, turėjau peršalti, apsirgau plaučių uždegimu ir 3 savaites išgulėjau ligoninėje, kurioje mane lankė ir viskuo aprūpino virš m i n ė t i draugai.

Išėjęs iš ligoninės, kiek sustiprėjęs, ruošiausi išvažiuoti. Akių gydytojas, patikrinęs akis, sako, kad galiu važiuoti. Suskaičiavus savo išteklius, kuriuos žymiai sumažino ligoninės išlaidos, pasirodė, kad trūksta pasirodymui $50. Mano gerieji draugai Adomaitis ir Drasutis paskolino po 50 markių ir sako: "Važiuok, o nuvažiavęs su laiku mudviem atlyginsi." Tačiau ir šis bandymas nepavyko, nes paskutinė į laivą sėdimo inspekcija manęs nepraleido. Tai s u g r į ž ę s savo draugams sugrąžinau paskolas ir ant rytojaus nusipirkau laivakortę ir išvažiavau į Glasgową, Škotijoj.

Su Antanu Adomaičiu teko netikėtai susitikti 1922 metais L L D X Apskrities konferencijoj, Detroite. Malonus tai buvo susitikimas, o ypatingai, kad ir jis jau buvo įsitraukęs į progreso keliu žygiuojančių draugų eiles, o drg. Drasutis, susirgęs kokia tai nepagydoma liga, miręs Vokietijoje.

Škotijoj gyvenimas

Emigrantas, nežiūrint kur jį likimas nubloškia, visur pirmiausia rūpinasi darbu, nes be jo nėra gyvenimo. Apsigyvenau pas netolimą iš Lietuvos kaimyną Silvestrą V i l k ą. Jis jau keletą metų dirbo vadinamoj "Eglinton Foundry" ir žada bosą paprašyti man darbo. Bosas prižadėjo, bet kad mane, o ne kitą kurį iš kelių desėtkų už vartų stovinčių paimtų, turėjau būti kuo nors paženklintas. Man įsako turėti ilgoką šmotelį balto popieriaus ir vynioti jį ant kairės rankos pirštо. Įsakymą pildau šimtu nuošimčių.

Dirbtuvė nemaža, yra daug ir boselių. Kiekvienas išėjęs už vartų pasidairo, pasirenka sau tinkamą darbininką ir nusiveda, o aš laukiu, jau bemaž suplyšo ir mano sukamas popieriukas, iki galų gale ir man laimė nusišypsojo—ir mane nusivedė į dirbtuvę, reiškia, gavau darbą.

Darbas buvo nelengvas, o, be to, ant karštų smilčių vaikštant odiniai batai pirmąją dieną sudegė ir sutrūko. Tą darbą galėjau dirbti tik įsigijęs batus su mediniais padais. Abelnai Škotijoj, kur geresnės dirbtuvės, o net ir į geresnes anglies kasyklas ateivių nepriima. Todėl ateiviams, taigi ir lietuviams, reikėjo dirbti sunkiausius ir nešvariausius darbus, pasrinkimo nebuvo.

L. S. S. D. B. 5-toji kuopa

Mano, o kartu ir keleto kitų įnamių, šeimininkai nebuvo socialistinio veikimo rėmėjai, todėl apie socialistų 5-ąją kuopą, jos buveinę bei abelną socialistinį veikimą teko girdėti tik iš neigiamosios pusės. Tačiau tas m a n padėjo tas vietas surasti ir įsirašyti į L S S 5-ąją kuopą. Tai buvo viena iš didžiausių sąjungos kuopų. Jos vadovybėje buvo geras skaičius jaunų ir gabių veikėjų, kaip tai: broliai Juozas ir Pranas Plaušiniai, Adomas ir Alexandras Misevičiai, Anta n a s, Motiejus ir Jurgis Juškevičiai, Motiejus Andriušis, Felixas Platkauskas, Juozas Šiuolis, Viktoras Romandas, Vincas Rudaitis, K. Rugienius, V. Užkuraitis ir visa eilė kitų. Kuopa t u r ė j o nuolatinę svetainę ant Rose Street, kur v a k a r a i s, o ne dirbantieji g a l ė d a v o ir dienomis užeiti knygų ir laikraščių pasiskaityti. Tai buvo kaip ir skaitykla. Šeštadienių vakarais šokiai, o sekmadieiais iš ryto kuopos susirinkimai, po pietų diskusijos įvairiais klausimais, o vakarais gana dažnai turėdavome koncertus. O solistais buvome visi, kurie tik mokėjome bent kokią dainušką sudainuoti.

Atvažiavęs į Glasgow radau ir Jono Liudžiaus pėdsakus. Jis tik ką buvo išvažiavęs į Londoną, o iš ten grįžo į Lietuvą.

Prie progos nors trumpai noriu paminėti jo istoriją. Tai buvo energingas ir su nemažais gabumais jaunuolis, bet tuolaikinėje padėtyje Lietuvoje jis buvo per daug atviras. Todėl jis buvo nuolatos persekiojamas, ir netrukus visai turėjo pasitraukti iš viešojo gyvenimo. Tuomet jis pradėjo partijos vardu, o savo naudai plėšikauti. Po kiek laiko jis pasiekė Škotiją. Čia j is nedelsiant įstojo į LSS kuopą ir buvo pradėjęs dirbti "Rankpelnio" redakcijoje. Škotijos draugai, sužinoję jo praeities darbus, jį teisė ir nuteisė pašalinti iš L. S. Sąjungos, o kartu ir iš "Rankpelnio" redakcijos.

Jis priimdamas tą Sąjungos nuosprendį pareiškė, kad jį nubaudė kaip 90 metų senelį, kuris jau klaidų nedaro. Iš dalies gali būti ir buvo jam per skaudi bausmė, atsižvelgiant į aplinkybes. Gali būti, jis už padarytas klaidas ateityje būtų darbais atsilyginęs. Po to jis grįžo Lietuvon, ten netrukus buvo areštuotas ir nuteistas ilgiems metams kalėjimo, kur, matomai, netekęs vilties kada nors būti vėl naudingu žmonių gyvenime, pats save sunaikino—nusižudė.

Visą laiką gyvendamas Škotijoje syajojau ir dariau ž y g i u s išvažiuoti į JAV. Keliais atvejais buvau pasiruošęs ir vis buvau sulaikytas. Vėliausiu ten laiku apie 6 mėnesius dirbau angliakasyklose. Po to, nuėjus pas akių gydytoją, kurį laiks nuo laiko aplankydavau, pripažino, k a d mano akys pilnai sveikos ir galiu išvažiuoti. Reiškia, anglies dujos buvo geriausias vaistas mano akių trakomai pagydyti! Tuo laiku jau turėjau susisiekimą su Jonu Stankevičium, su kuriuo kartu giedojome Naumiesčio bažnyčioje. Jis turėjo nemažą ūkį Saskatchewan provincijoje, tai nieko nelaukęs ir išvažiavau į Kanadą. 1910 metų liepos mėnesį pasiekiau ir šios kelionės galą.

(Bus daugiau)

DETROIT, MICH.

Jaunuoliai gražiai pasirodė

Kaip jau pirmiau buvo rašyta, Detroite įvyko nepaprastas koncertas spalio 29 d. Jaunuoliai, buvusieji Aido Choro nariai ir buvusiojo seksteto narės, be pertraukos (be intermišion) triumfavo daugiau kaip tris valandas atlikdami koncerto programą; o publika ramiai sėdėjo ir klausėsi programos, nesigailėjo aplodismentų iššaukdami vis daugiau ir daugiau daiuoti.

Jaunuolių grupėje, rodosi, buvo 15 asmenų, bet dar negalima pavadinti choru, tačiau jie dainavo, galima sakyt, geriau-gražiau negu kitų miestų senų asmenų chorai; net jų veidų išvaizda ir kūnų subudavojimas yra žavėjantis: visi jauni, supranta dainų gaidas ir turi gražius balsus.

Prie tų jaunuolių grupės dar buvo viešnios dainininkės—Menkeliūnaitė iš Italijos ir Rimkienė ir Rasinskienė iš Chicagos. Pastarosios dainavo duetus , o Menkeliūnaitė—solo. Taipgi mūsų dainininkė Anaceta Zigmontienė dainavo solo, ir su savo dukra Ruth Merrick sudarė duetą. Zigmontienės balsas gražus ir skambus; jai pianu akompanavo jos d u k r a Ruth Merrick, o kai paskui su savo dukra Ruth Merrick sudarė duetą (joms akompanavo Stella Smith), tai publika nenorėjo paleisti jų nuo estrados, toks gražus duetas!

Taipgi Rimkienės ir Rasinskienės duetas žavėjančiai gražiai padainavo, todėl publika nesigailėjo joms aplodismentų.

Dar ir daugiau solistų ir duetų. Gražiai padainavo Birutė Price (buvusi Palevičiūtė), Lillian Gugas, ir Frank Price. Kai Frank Price dainavo, jam akompanavo jo žmona Birutė, paskui jiedu dainavo duete. Frankis yra ne tik dainininkas, bet ir linksmas aktorius, gražiai atrodantis jaunas vyras, jis gražiai padainuoja ir, priedui, prijuokina publiką. Koncerto publika jį myli ir todėl teikė jam griausmingų aplodismentų.

Na, dabar apie paskutinį duetą. Kai koncerto pirmininkė paaiškino, kad "dabar bus duetas vyrų — Walter Gugas ir Mike Jeske," svetainėje užviešpatavo mirtina tyla, visi laukia to dueto, nes visi atsimena, kaip jiedu gražiai padainuodavo, kai Aido Choras rengdavo koncertus. Padainavus porą dainų, publika trypia šaukia — "daugiau, daugiau dainuokite!" Jiedu padainavo keturias dainas, bet publika nepaleidžia jų nuo estrados, pagaliau jiedu išėjo ir atsiprašė publiką, kad dėl stokos laiko jie nebegali dainuoti, ir padainuos kitame pare n g i m e. Svetainė sudrebėjo nuo aplodismentų.

Reikia pasakyt, kad detroitiečių vyrų Walter Gugo ir Mike Jeskės duetas prašoka visus kitus vyrų duetus: jų malonūs balsai ir dikcija kutena publikos jausmus. Kitų miestų lietuviai turėtų pasikviesti juos į koncertų programas. Walteris Gugas (tenoras) gali dainuoti ir solo. Atsiminkime ir Frank Price ir jo žmoną Birutę, Lillian Gugas, Ruth Gugas. Taigi detroitiečiai turi meno spėkų, turi pianistę Stellą Smith, Ruth Zigmantukę-Merrick, Birutę Price. Pagaliau merginų sekstetą ir visą grupę jaunuolių dainininkų. Tik reikia tuos jaunuolius paremti, kad jie gyvuotų. Beje, sekstetą sudaro: Ruth Gugas, Antoinette G a r e l i s, Emma Rye, St. Masytė ir Mary Adams. Jų vadovėmokytoja yra Stella Smith.

Dar viena naujenybė, tai jaunuolių jaunuoliai, t. y. vedusių jaunuolių vaikučiai, tai jau gal bus trečia gentkartė; tokie maži pumpuriukai, bet jie tvarkingai užsilaikė estradoje, gražiai padainavo ir dainuodami vaidino kaip suaugę vyrai ir merginos. Tai buvo visiems didelis surp r i z a s. Juos išmokino, pianu skambino ir d i r i g a v o Stella Smith. Jų buvo 12 ir visi yra vaikučiai mūsų jaunuolių, kurie atliko koncerto programą. Prie to, draugų Jeskių (Mike Jeske's dukrelė) Jeanie Jeske gražiai pašoko baletinį šokį; visi jie buvo aprengti gražiais atitinkamais drabužiais taip, kad sudarė malonų vaizdą, ir publika palydėjo tuos vaikučius gausiais aplodismentais.

Beje, pradedant programą visa jaunuolių grupė sudainavo Amerikos himną, o visa publika atsistojo ir stovėjo iki himno galo. Jie padainavo dar ir kitą dainą baigiant programą, būtent: "Laisva Amerika Mano Tėvynė." Viešnia Jonikienė, iš Chicagos, trumpai pakalbėjo apie "Vilnies" finansinius reikalus, "Laisvės" ir "Liaudies balso" vajus ir apie pastatymą paminklo Leonui Prūseikai. Taipgi pakalbėjo kandidatas į miesto majorą demokratas advokatas Cavanagh. D a r padainavo sekstetas ir kiti dainininkai, ir tuomi baigėsi koncertas.

Visa dainininkų jaunuolių grupė pagerbimui Stellos Smith už jos pastangas, sukviečiant ir "pamuštravojant" juos su pianu, apdovanojo ją korsadžiumi ir didžiausiu gyvų gėlių buketu. Maža mergytė-pumpuriukas Nanette Garelytė atžingsniavo per estradą nešina gėlių buketą didesnį už save ir įtekė Stellai Smith, o Stellukė ją pabučiavo.

Koncertui pirmininkavo St. Masytė tvirtu balsu ir aiškia lietuvių kalba. Publika (pilna svetainė) likos patenkinta tuo nepaprastu koncertu, ir visi linksmi vaišinosi iki vėlumos.

Koncerte buvo svečių iš C h i c a g o s didelis būrys; windsoriečių (kanadiečių) ir net iš Rochester, N. Y., buvo draugai G. Labeikienė, jos dukra Ona ir žentas S. Beganskas. Jie sakė, kad koncertas jiems patiko.

Mikas

Worcester, Mass.

Negreitai pamiršime niujorkiečius

Spalio 22 d. niujorkiečių Aido choras čia suvaidino "Zapor o ž i e t i s už Dunojaus." Tuo jie a t i d a r ė Massachusetts valstijos žieminį meno sezoną. Jų ilga kelionė ir pastatymas tos istorinės operetės negreit žiūrovams išdils iš vaidentuvės. O mūsų veikėjus jie sužadino prie aktyvesnio veikimo.

Kalbant apie operetę, reikia pasakyti, jog "Zaporožietis už Dunojaus" vaizduoja septynioliktojo šimtmečio pabaigą, na, nuo to laiko daug kas pasikeitė. Bet reikia turėti omenyje, jog geriausios rūsų ir Vakarų Europos klasikų operos pasižymi melodingumu, liaudiškumu, muzikos formų aiškumu, suprantamos plačiosioms l i a u d i e s masėms.

Tokie veikalai kaip "Zaporožietis už Dunojaus" reikalauja daug lavintų meno spėkų. Iš tokių kanuolių tik niujorkiečai gali šaudyti. Jie turi gabią dirigentę-mokytoją M. Stensler ir visą eilę solistų, veteranų lošėjų, o jų tarpe Joną Jušką, kuris moka ūsus "auginti."

Patsai lošimas išėjo sklandžiai, lošėjai kalbėjo aiškiai ir pergyveno momentą, kostiumai nacionaliniai. Vadovaujančios partijos be galo plačios ir iš vaidintojų reikalauja aukšto meninio išsilavinimo. Tačiau tokie vaidintojai kaip Iešmantą, Nellie Ventienė, Elena Brazauskienė ir Alex Velička veikalą iškėlė iki aukšto lygio. Žiūrovams pavaizdavo, jog viduramžiuose liaudis mokėjo, suprato, kad tėvynės meilė ir kova sutraukys vergijos retėžius, o laisvė suklestės visai žmonijai.

Pasiba i g u s vaidinimui, kuone visa publika pasiliko salėje ir tuojau apsėdo stalus ir skanumynais vaišinosi, seniai vieni kitų nematę šnekučiavosi. Aš irgi turėjau progą keliais žodžiais persimesti su mokytoja Stensler, Juška ir Grybu. Stensler prižadėjo atvažiuoti į Montello ir dalyvauti su kvartetu Montellos Vyrų Dailės Grupės pavasariniam koncerte. Beje, dėdė Juška man sakė, jog jie jau pradėjo mokytis veikaliuką "Dėdė atvažiavo." O kas svarbiausia, tai tas, kad jie dviem mašinom gali pasiekti bile koloniją, — gera proga juos išnaudoti.

Jaunutis

Pittston, Pa.

Nedarbas

Seniau čionai buvo kietosios anglies centras. Dabar daug kasyklų yra uždarytų, o kur dirba, tai mechanizuotai. Dažnai matome ilgas linijas vagonų su geriąja anglimi. Užrašyta: "To Germany." Sakoma, kad siunčia į Vakarų Vokietiją kareivinių šildymui, nes ten daug yra JAV armijos.

Pas mus už anglies toną reikia mokėti nuo $16 iki $18, gi kas negali nusipirkti, tai eina prie geležinkelio linijos ir renka anglies kavalkus, kurie traukiniams einant iš vagonų nusirita.

Nemažai žmonių neturi darbo. Kas trečiadienis vyriausybės įstaigos d a l i n a maisto. Suvargę žmonės su krepšeliais eina į paskirtas vietas ir ten gauna: pupelių, taukų, kai kada sviesto ir mėsos. Taip yra turtingiausioje kapitalizmo šalyje, kuri bilijonus dolerių skiria pagalbai kapitalistinių šalių užsienyje.

Gražiškietis

Sportas ir žaidimas pirmosios Padėkos Dienos laikais

1621 m. rudenį, kai buvo surinktas pirmasis derlius nuo uolėtų Massachusetts valstybės pakrančių ir užsitikrintas maistas per ateinančios žiemos šalč,i u s, Plymouth kolonijos piligrimų vyresnieji su gubernatorium Bradford priešakyje paskelbė Padėkos Dieną, "per kurią bus dėkojama Dievui...dalinamasi derliumi su savo draugais ir džiaugtasi ž a i d ž i a n t ir sportuojant."

"Mūsų draugai" buvo indėnai iš Cherokee ir Mohawk tribų (genčių), kurie pirmiesiems atvykėli a m s parodė sodinimo būdus ir jiems aiškino apie kukurūzus, arbūzus ir kitas gėrybes. Dėkingi už pakvietimą į šventę indėnai svečiai atsilygino savo šeimininkams maistu ir gėrimu, ir šventės gale juos linksmino savo žaidimais.

Atviruose laukuose, netoli nuo piligrimų gyvenamos vietovės, indėnai juos stebino savo jojikiškais žaidimais: su ietimi perverdami kukurūzų stiebus, išrikiuotus ant tvorų, perjodami žemiau kito šuoliais lekiančio arklio pilvo, kad galėtų pagriebti nuo žemės mažus taikinius, išlaikydami lygsvarą stovint ant smarkiai bėgančių mažų arklių nugarų. Jie net žaidė polo su tuzinu jojikų vienoje pusėje.

Lanko ir strėlės naudojimas paliko piligrimus be jokios abejonės, kad šie malonūs vyrai gali pasidaryti stipriais priešais. Mesdami tomahaukus jie galėjo perskelti stiprią pušų lentą penkiasdešimtyje vietų. Jie galėjo numesti sunkius medžio kamienus toliau, negu kad žmogus galėjo nušokti. Jie ėjo imtynių, bėgo lenktynėse ir rodė akrobatinius žaidimus ant supynių, padarytų iš sunertų vijoklių ir pritaisytų prie ąžuolo kamienų.

Grandioziškiausios žaidynės buvo paliktos galui. Davus signalą visi jauni drąsuoliai (tie, kurie buvo nepersmarkiai sužeisti per anksčiau vykusias žaidynes) sudarydavo dvi puses. Kiekvienas žaidėjas su savim turėjo trumpą šakių pavidalo durtuvą, kur i e kartais būdavo papuošti žolėmis. Viduryje žaidynių lauko buvo padėta elnio šlapumo pūslė, prigrūsta mažais akmen u k a i s ir plunksnomis. Ji buvo labai kieta ir žaidėjams reikėjo būti labai atsargiems su savo galva nepaliesti šio "sviedinio" ar indėnų metamų į jį šakių.

Žaidynės pavirsdavo laukiniu kovos lauku, kur kiekviena žaidėjų pusė mėgindavo permesti "sviedinį" savo priešininkų lauko pusėn ir už jo ribos. Šiek tiek mažiau laukinė versija šio žaidimo dabar vadinama futbole...

American Council

Yucaipa, Calif.

Aplankėme San Francisco

Pabaigoj spalio mėn. nuvykom į San Francisco ir jo apylinkes — Oakland, San Leandro — aplankyti lietuvius. Kadangi spalio 22 d. Jonas Bakeris rengė atžymėti savo gimtadienį pas draugus Mijat Los Altos, Calif., tad ir ten dalyvavom.

San Leandre aplankėm Burdus, Balčiūnus, ir Karosai užkvietė ant vakarienės. Po jos vykom į San Francisco aplankyti draugus Sutkus, taipgi apsistojom ant kelių dienų pas Agotėlę Norkienę.

B. Sutkus tik ką buvo sugrįžęs iš ligoninės. Sveiksta namie, eina geryn. Balčiūnienės sveikata svyruoja — sykiais geriau, sykiais prasčiau.

Išvykstant iš San Francisco, Karosai mums įteikė labai vertingą dovaną, kuri bus naudinga visam mūsų amžiui. Agotėlė Norkienė per penkias dienas užlaikė mus pas save ir puikiai vaišino. Taipgi puikiai pasižymėjo su vaišėmis d. Marytė Baltulionytė ir dd. Sutkai. Širdingai ačiū visiems.

Apie parengimą

Verti pagarbos draugai Mijats, Los Altos. Ten dažnai oaklandiečiai rengia pramogas, ir visados gauna tą puikią vietą nemokamai. Taipgi ir spalio 22 d. ten įvyko oaklandiečių kolonijos parengimas, kuriame ir Jonas Bakeris gausiai prisidėjo, atžymėdamas savo gimtadienį. To parengimo pelnas buvo ateivių gynimo reikalui, ir J. Bakeris prisidėjo su šimtine tam dalykui. Pagirtinas dalykas, kad rengėjai supranta reikalą kovoti prieš ateivių persekiojimą. Parengimas buvo skaitlingas publikos, apart vietinių, dalyvavo svečių iš tolimų kolonijų.

Yucaipos naujienos

Spalio 7 d. geros valios draugai ir draugės gausiai aukojo padengimui d. J. Grybo filmų maršruto lėšų. Tūli aukotojai prašė neskelbti jų vardų. Vėliau kai kurie prašė, kad jų aukos laikraštyje būtų paminėtos. Čia paduodu:

Jonas Žekas $10; A. ir D. Shultz $10; Jonas Marks $5; Juozas $5; Morta Palukaitienė $5; Juozas Palukaitis $3; J. ir M. Alvinai $3.35; Juozas Ginius $2. Po $1: Juozas ir Antanet Russ, Bennis ir Petronė Mateliai, Bevardis—C, Bevardis Draugas. Viso $42.-35. Nuo parengimo pelno liko $43.65. Viso priduota J. Grybui $86.00.

Širdingai ačiū visiems už aukas!

Pirmas LLD kuopos susirinkimas

Lapkričio 5 d. įvyko skaitlingas Yucaipos Lietuvių Literatūros Draugijos 78 kuopos susirinkimas. Nuo šio laiko LLD kuopa pradės plačiau veikti ir auginti savo kuopą nariais, kiek bus galima.

Atlikus LLD Centro Komiteto balsavimą, nutarta artimoje ateityje turėti parengimą su pietumis. Apie vietą ir laiką kreipkitės prie rengėjų telefonu: PY. 7-7911. Kadangi kuopa turi išrinkus savo korespondentę Marytę Mack, tikiuosi, ji plačiau apie šią kuopą parašys. *Alvinas*

Daugiau įvairių parengimų Laisvės naudai.

Pittsburgh, Pa.

Mirė Juozas Viktoravičius

Juozas Viktoravičius mirė 1961 m. spalio 27-tą, sulaukęs 73 m. amžiaus. Pašarvotas buvo Frank Wenslow šermeninėje. Juozas turėjo daug draugų ir giminių, tad jo karstas skendo gėlyne. Spalio 31 iš šermeninės palydėjo apie 30 mašinų į Lietuvių Tautiškas kapines, į tą gražų kalnelį amžinam poilsiui.

Nuo kapinių visi buvo užkviesti sustoti Lietuvių Mokslo Draugijos Klube, Orr St., kur buvo prirengti dideli pietūs ir palydovai gerai pavaišinti.

Juozas Viktoravičius pabėjo iš Lietuvos, Upynos parapijos, Skaudvilės rajono. Į Šią šalį atvyko 1906 metais ir visą laiką gyveno Pittsburghe. Iš amato buvo kriaučius, tad ir visą laiką dirbo siuvėjo darbą iki mirties. Juozas buvo tautiškų pažiūrų žmogus, bet rimtas, mylėjo gyventi su visais draugiškai ir santaikoje.

Juozas su žmona atsilankydavo į progresyvių parengimus.

Nuoširdžią užuojautą reiškiu jo moteriai Aleksandrai (Allies) ir giminėms. O tau, Juozai, ramiai ilsėtis gražiame Lietuvių Tautiškų kapinių kalnelyje.

Frank Imbras

Waterbury, Conn.

Po rinkimų

Lapkričio 7 d. buvo labai triukšminga. Per visą dieną abiejų partijų samdyti agitatoriai važinėjo gatvėmis ir ragino žmones eiti ir balsuoti.

Laimėtojais Conn. valstijoje, daugumoje miestų, liko demokratai.

-:- -:- -:-

Sekmadienį, lapkričio 19 d., 2 val. po pietų, Lietuvių klubo apatinėje svetainėje, 103 Green St., įvyks LLD 28 kuopos susirinkimas. Turėsime svarbių reikalų. Tarp kitų — rinksime LLD Centro komiteto narius. Po susirinkimo turėsime užkandžių. Visi ir visos dalyvaukite.

J. Strižaukas

Binghamton, N. Y.

Spalio 17 d. mirė V. Vainauskienė, gyvenus Amsterdam, N. Y., A. Maldaikienės dėdienė. Maldaikienė ir jos dukra H. Horsky dalyvavo Vainauskienės laidotuvėse.

Spalio 27 d. mirė J. Poška, gyvenęs Cleveland, Ohio, Jono ir Juozo Strolių švogeris. Abu Stroliai ir Strolienė dalyvavo laidotuvėse.

Spalio 27 d. mirė Juozas Viktoravičius, gyvenęs Pittsburgh, Pa., mano pusbrolis. Bet iš priežasties mano ligos aš negalėjau dalyvauti jo laidotuvėse. Aš ir A. Navalinskas reiškiame jo artimiems ožuojautą.

Serga K. Vaičekauskienė ir randasi Binghamtono General ligoninėje. Serga Juozas Kireilis, jis randasi Wilson ligoninėje. Nastė Mačiukienė pasiduos į Wilson ligoninę, nes reikalinga operacija ant akies.

Linkiu visiems sergantiems greitai pasveikti.

"Laisvėje" iš lapkričio 7 d. įvyko klaida. Ten pasakyta, kad apie mano ligą per "L" pranšė Čekanauskas, o turėjo būti **J. Vaičekauskas.**

J. K. Nelesh

New Jersey Naujienos

New Jersey valstija, nors ir mažoka, bet kriminalystėse neatsilieka ir nuo didžiųjų valstijų, gal būt dar ir pralenkia.

Praeitą metą vengras dipukas nušovė šešis žmones, jų tarpe ir 2 policininkus. Laike jo suėmimo ir susišaudymo su policija jis pats save pasišovė ir nuo to neatgavo sąmonės ir už kelių mėnesių mirė.

Šiomis dienomis ką tik pasibaigė teismas nužudytų aukštos klasės dviejų moteru nužudytojų, būtent: Mrs. Edeonor Ewwell, 51 m., Westfield, N. J., ir Mrs. Eleonor Tyson, 50 m., Plainfield. N. J.

Jos anksti rytą važiavo namo iš klubo. Ir su jomis važiavo vienos ponios sūnus, kuris vairavo Cadillac auto. Kas ten atsitiko, kad jų auto sustojo. Vaikas paliko auto su poniomis ir nuėjo pašaukti taksį ir prie savo auto jau negrįžo.

Taksis atvažiavo ir jo vairuotojas pastebėjo, kad iš jam nurodytos vietos nuvažiavo du karai. Paskutinio karo jis pastebėjo numerį.

Per tą laikotarpį, kol taksis atvažiavo, prie ponių karo sustojo du jauni vaikinai — Joseph W. Makey, 23 m., iš Dunellen, ir Lorelle Parks, 23 m., iš Plainfield. Vienas iš jų įsėdo į ponių auto ir karas pradėjo eiti. Jie nusivežė ponias kur jiems reikia. Vieną išprievartavo ir pasmaugė, o antra bandė pabėgti, tai jos pačios karu pervažiavo per ją net keturis sykius.

Tą pačią naktį žmogžudžiai buvo suimti. Suėmimą pagreitino tas, kad taksio vairuotojas pridavė policijai laisnių numerį.

Grand Jury jų pagailėjo. Vieton duoti mirties bausmę, rekomendavo visam amžiui kalėjimą, ką teisėjas ir paskyrė.

Camden, N. J., eina didelis teismas prieš Dr. Albert Welker. Jis gydė nuo kepenų ligos ir nuo to gydymo mirė 15 jo pacientų. Jau seniau Medicinos Taryba už tai buvo atėmus jam leidimą praktikuoti. Gydytojas kreipėsi į teismą ir teismas panaikino M. Tarybos tarimą — grąžino gydytojui leidimą praktikuoti.

Dabar daktaras ir vėl atsidūrė teisme. Gydytojas kaltinamas, kad jis pacientus gydė su nesterilizuotais medikaliais instrumentais ir už tai tiek daug žmonių žuvo. Kaip teismas užsibaigs, tai ateitis parodys.

Newarke lapkr. 5 dieną J. Grybas rodė krutamus paveikslus iš Lietuvos. Iš paveikslų pasirodė, kad Lietuva visais frontais maršuoja pirmyn. Į kurią tik industrijos šaką pažvelgsi — visur matosi mašinerija ir mašinerija. Ignas priminė apie reikalą pastatyti L. Pruseikai paminklą. Susirinkimas sudėjo $31.50.

Ignas

MANEVRAVO LIAUDIES ŠALIŲ JĖGOS

Varšuva. — Įvyko Varšuvos apsigynimo sąjungos karinių jėgų manevrai. Juose dalyvavo apie 500,-000 žmonių. Manevrai įvyko Lenkijoje, Čekoslovakijoje ir Rytų Vokietijoje.

Žinios iš Lietuvos

Kinostudijoje "Banga"

KAUNAS. — Mėgėjiškos "Bangos" kinostudijos kolektyvas pradėjo naują darbo etapą. Šiuo metu yra apie trisdešimt mėgėjų, o jų skaičius ir toliau auga. Daugelis iš jų laisvą laiką mielai praleidžia kinostudijoje. Kadangi dirbama su 35 mm kinojuosta, todėl daug pastangų teko padėti projektoriams ir garso įrašymo kamerai bei jos aparatūrai įrengti. Čia daugiausia teko padirbėti garso operatoriams R. Marcinkui ir J. Kauniečiui, kurie sėkmingai išsprendė šį klausimą.

Artimiausiu laiku kinostudija "Banga" parodys dvi kino apybraižas. Tai "Racionalizatoriai" ir "Gegužės daina."

SKAMBIA DAINA

Dažnai galima pamatyti merginas ir vyrus, einančius iš "Drobės" fabriko klubo link. Tai įmonės choristai, skubantieji eilinėn repeticijon.

Choro įsikūrimo data laikoma 1957 metai, kada choro vadovu tapo energingas ir darbštus P. Simonavičius. Nors iki to laiko "Drobės" fabrike buvo bandoma sukurti nuolatinį chorą, tačiau dažnai besikeičiantieji chorvedžiai per trumpą laiką nepajėgdavo suburti visų dainos mylėtojų į vieną, darnų kolektyvą. Štai po ilgo ir įtempto darbo pavyko chorvedžiui P. Simonavičiui. Jo triūsas nenuėjo veltui. Fabriko choras treti metai iš eilės miesto chorų apžiūroje laimi antrąją vietą. Labai daug buvo dirbama besiruošiant praeitų metų respublikinei jubiliejinei dainų šventei. Tekstilininkų choras tapo respublikinės apžiūros prizininku.

Šie gražūs laimėjimai buvo pasiekti tik atkaklaus chorvedžio ir visų šio choro kolektyvo narių bendro darbo dėka.

Choras su dideliu pasisekimu koncertavo Rygoje, Taline. Dideliu įvykiu choro dalyvių gyvenime buvo išvyka į Leningradą.

Chorvedys labai šiltai atsiliepia apie choristes Janiną Faltinavičiūtę, Liuciją Jonaitytę, Viktorą Ignatavičių, Lionginą Lukianską ir kitus, kurie savo nuoširdžiu darbu daug prisidėjo prie pasiektų laimėjimų.

Neseniai "Drobės" fabriko choras su dideliu pasisekimu koncertavo Gražiškių miestelyje. Kolūkiečiai nuoširdžiai dėkojo už turiningą koncertą, kuriame be choro taip pat pasirodė choreografijos ratelis ir estradinė grupė.

A. Bagdonas

70 NAUJŲ LIETUVIŠKŲ MAŠINŲ IR PRIETAISŲ

VILNIUS.—Leningrado Visasąjunginio elektrinio suvirinimo tyrimo instituto filialė prie Vilniaus elektrinio suvirinimo įrengimų gamyklos sėkmingai užbaigti naujo benzininio suvirinimo aparato "ASB-120" bandymai.

Agregatas susideda iš nedidelio benzininio motoro ir 3 kilovatų galingumo generatoriaus. Jis sveria 300 kilogramų. Tai daro jį patogiu kilnoti iš vietos į vietą. Agregatą galės naudoti kilnojamos mechaninės dirbtuvės.

Nuo septynmečio pradžios mūsų respublikos Liaudies ūkio tarybos Prietaisų ir mašinų pramonės valdybos konstruktoriai sukūrė apie 70 originalių mašinų ir prietaisų.

IŠ DAILININKŲ STOVYKLOS SUGRĮŽUS

Gražia tradicija tapo kasmet Pabaltijyje rengiama jaunųjų dailininkų kūrybinė stovykla. Pernai ji veikė Lietuvoje, Anykščiuose, užpernai — Latvijoje, o šiemet — Estijoje. Ateinančiais metais numatoma vėl Latvijoje.

Tai puiki kūrybinio darbo, tautų draugystės ir bendradarbiavimo mokykla. Čia susitikę jaunieji padirbėti, pasikeisti kūrybinėmis mintimis.

Mūsų respublikai atstovavo tapytojai V. Povilaitis, I. Naginskaitė, A. Krištopaitis, grafikai B. Demkutė ir R. Gibavičius.

Stovykla veikė pramoniniame Estijos rajone (Kunda, Kohtla-Jarve). Tai viena didžiausių cemento gamyklos statybų Pabaltijyje.

Joje dirba šaunieji komjaunimo pasiuntiniai.

Nors oro sąlygos buvo ne per geriausios, bet kasdien galima buvo matyti mūsų draugus, intensyviai dirbančius. Vienus domino statybų didingumo vaizdai, kiti fiksavo joje dirbančius žmones, šauniuosius mūsų epochos darbininkus.

Laiko turėjome nedaug. Tačiau kiekvienas parsivežė po nemažą pluoštą etiudų, iš kurių, reikia tikėtis, gims ne vienas paveikslas.

Pasibaigus stovyklos laikui, surengėme savo darbų parodą, pavadintą "Kunda" Lietuvos, Latvijos ir Estijos dailininkų akimis."

Nors paroda veikė vos porą dienų, bet ją aplankė daug vietos darbininkų bei moksleivių. Atsiliepimų knygoje buvo palikta daug palankių įrašų. Žinoma, neapsieita ir be kritinių pastabų.

Mes, jaunieji Lietuvos dailininkai, palikome svetingą estų žemę, išsiveždami iš šios stovyklos daug puikių įspūdžių, kurių dalį užfiksavome savo drobėse.

Netrukus numatoma surengti parsivežtų etiudų parodėlę.

Dail. A. Krištopaitis

PAŠNEKESYS APIE RYTDIENOS ŽMOGŲ

Vilniuje, LTSR Politinių ir mokslinių žinių skleidimo draugijos centriniame lektoriume savo darbą baigė tris dienas trukusi respublikinė mokslinė - metodinė konferencija komunistinio auklėjimo mokykloje - internate klausimais. Konferencijoje, kurią organizavo Lietuvos švietimo ministerijos mokyklų mokslinio tyrimo institutas, dalyvavo daugiau kaip 150 respublikos pedagogų, jų tarpe nemažas kauniečių būrys. Su dideliu susidomėjimu konferencijos dalyviai išklausė svečio iš Maskvos RTFSR pedagogikos teorijos ir istorijos instituto vyr. mokslinės bendradarbės M. Kolma kovos pranešimą apie pagrindines mokyklų - internatų darbo problemas ir kelius jų išsprendimui, Lietuvos TSR mokyklų mokslinio tyrimo instituto mokslinio sekretoriaus L. Jovaišos pranešimą "Auklėtinių paruošimas sąmoningam profesijos pasirinkimui."

Pranešimas apie pionierių organizacijos vaidmenį vystant moksleivių iniciatyvą ir savarankiškumą auklėtojų ryšius su tėvais, mokyklos - internato bendradarbiavimą su visuomene padarė Kauno mokyklos-internato auklėtojos M. Černeckienė, V. Liutkevičienė ir N. Šidlauskienė.

Iš viso konferencijos dalyviai išklausė 16 pranešimų. *R. Česna*

Kaunas, 1961. IX. 24.

Automobiliai — nuomai

VILNIUS.—Sostinės automobilių nuomojimo stotis gavo 17 naujų "Moskvičių." Dabar čia yra 102 automašinos. Tačiau garaže tuščia. Visi tvarkingi automobiliai visada išnuomoti.

Great Neck, N. Y.

Serga Klastauskienė

Spalio 29 d. pasidavė į Huntingtono ligoninę J. Klastauskienė, o sekamą dieną jai buvo padaryta operacija ant akies. Daktarai sako, kad operacija pavyko ir akis sugys.

Klastauskienė po savaitės buvimo ligoninėje jau grįžo į namus. Vis dar yra po gydytojo priežiūra. Linkiu draugei greitai ir pilnai pasveikti.

P. B.

Philadelphia, Pa.

FILMAI IŠ LIETUVOS

Pažangiosios srovės veikėjai nutarė parodyti neseniai gautus filmus iš Lietuvos, kurie nušvies ir išryškins dabartinės Lietuvos liaudies gyvenimą. Mes visi smalsiai domimės savo gimtojo krašto nauju gyvenimu. Mums negana to, ką mums pasakoja sugrįžę iš Lietuvos turistai. Mes norime pamatyti gryna akimi filmuose Lietuvos liaudies gyvenimą.

Bus rodomas filmas ir mūsų didžiojo kultūrnešio žurnalisto Leono Prūseikos laidotuvės Chicagoje.

Filmų rodymas įvyks lapkričio (Nov.) 18 d., Lietuvių respublikonų klubo salėje, 2530 N. 4th St. Pradžia 7 val. vakare. Įžanga $1.00.

Iki pasimatymo!

Kviečia LLD 10 kuopos

Rengimo Komisija

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

VALERIJA KAMINSKIENĖ

Lapkričio-November 16 d. sukaks 6 metai, kai mirė Valerija Kaminskienė. Ji paliko dideliame liūdesyje seselę Heleną ir švogerį Izidorių Vėžius ir jų šeimą — dukrą Mrs. George Evans ir jos šeimą, sūnų Peter Vėžis ir jo šeimą. Velionė buvo palaidota lapkričio 20 d., 1955 m., Glenwood kapinėse. Greit prabėgo šeši metai, bet mes liūdime netekę brangios ir mylimos sesutės, švogerkos ir tetulės.

Helen ir **Izidorius Vėžiai** ir **šeima**
—Binghamton, N. Y.

PITTSBURGH, PA.

Mirus

Juozui Viktoravičiui

Reiškiame nuoširdžią užuojautą jo žmonai Alexandrai (Alles) Viktoravičienei ir jo giminėms.

J. K. Mažiukna	J. Mikentas
F. ir M. Imbrasai	J. Kudis
S. Orda	A. Pipiras
J. Mauragienė	J. Mažeika
J. Miliauskas	J. Kazimer
J. Purtik	P. ir S. Karsokai

BALTIMORE, MD.

BUS RODOMI PAVEIKSLAI IŠ LIETUVOS

"Tarybų Lietuva", "Nemuno žiotys" ir "Černiakovskio Kolūkis"

Sekmadienyje

Lapkričio-November 19 d.

Pradžia 2-rą val. popiet

FINŲ SVETAINĖJE

703 Ponca St., Baltimore, Md.

ĮŽANGA DYKAI

Kelrodis: Važiuokite Nr. 20 busu iki 4900 Eastern Ave., išlipkite ant Ponca St. ir eikite į pietų pusę du blokus.

Kviečia LLD 25 kp.

Norwood, Mass.

LLD 9-ta kuopa rengia šaunius pietus sekmadienį, Lapkričio-November 26 d., 1-mą val. popiet, Lietuvių Bendrovės salėje, 13 George Ave.

Šis banketas yra rengiamas mūsų pažangios spaudos — "Laisvės" ir "Liaudies balso" — paramai.

Kviečiame visus, vietinius ir iš apylinkės kolonijų, atsilankyti. Užtikriname, visi būsite pilnai patenkinti, nes mūsų gaspadinės moka pagaminti skanius pietus, kad visi būtų patenkinti. Prie skanių pietų bus įvairių skanėsių, šiltos kavutės ir alučio.

Rengimo komisija

Brooklyno mergaitė paliko $10,000,000

Hollywoode mirė Marion Davies, seniau žinoma, kaip "Brooklyno-Flatbusho mergaitė," kurios tikrasis vardas buvo Marion Cecella Douras. Mirė sulaukusi 61 metų amžiaus, buvo filmų artistė ir "gera katalikė."

Mirdama paliko $10,000,000 turto. Jos vardas ir turtas greitai augo, kada ji susidraugavo su laikraščių magnatu R. Hearstu. Jis jai padovanojo "Empress of San Simeon" palocių, kuris randasi 270,000 akrų plote, Kalifornijoje. Vėliau ir pati "mergaitė" pasistatė palocių, 30 kambarių, Santa Monicoje, kurio pastatymui išleido $1,750,000.

Kada Hearstas mirė 1951 m., tai "mergaitė" apsivedė su marininkų kapitonu H. G. Brown.

Marion Davies turėjo ir daugiau palocių ir kitokio turto. Kada ji susirgo kaulų liga, tai jos sveikata susirūpino ir prezidento Kenedžio tėvas, kuris iš New Yorko pasiuntė tris daktarus specialistus.

Milžiniško dydžio radijo teleskopai

Dabakrtiniu laiku pasaulyje didžiausias teleskopas yra Jodrel krante, Anglijoje, kurio bliūdo formos antena diametriškai turi 250 pėdų.

Jungtinių Valstijų karo laivynas įrengdinėja radijo-teleskopą Sugar Grove, W. Va., kurios bliūdinė antena diametriškai turės 600 pėdų. Jo pastatymui ir įrengimui bus sunaudota 32,000 tonų medžiagų ir išleista $135,000,000.

Iš Maskvos praneša, kad TSRS Lebedevo institutas, Maskvos srityje, jau baigia įrengti pasaulyje didžiausią ir galingiausią radio-teleskopą. Jis turės 37 lėkštinės formos antenas, kiekviena po 130 pėdų diametriškai. Įrengimai bus 72 pėdos virš žemės.

(Bliūdo bei lėkštės antena yra tokios formos vielų raizginys.)

Varšuva.—Lenkijos Darbininkų (Komunistų) partija jau turi 1,155,000 narių.

KRISLAI

Tąsa iš 1-mo pusl.)

rės. Ji nebijosianti draugavimo su Kuba. Ji draugiškai sugyvensianti ir su socialistiniais kraštais.

-:- -:- -:-

Kaip žinia, prez. Arosemenas lankėsi Tarybų Sąjungoje ir iš jos grįžęs apie ją žmoniškai išsireiškė.

Įdomu ir tas, kad naująjį prezidentą karštai sveikina Fidel Castro, Kubos premjeras.

Manoma, kad tarptautiniuose santykiuose prez. Arosemenas laikysis savo pažadų.

Apie jo naminę programą savo žmonių būklei pagerinti, jokių duomenų dar neturime.

———

Tik dabar į mano rankas pateko dar 1957 metais Kaune išleista brošiūra "Įžymus lietuvių miškininkas — prof. Povilas Matulionis." Brošiūra buvo išleista jo mirties 25 metų sukakties atžymėjimui.

Prof. Matulionis buvo kupiškėnas, įžymus, gabus, aukšto stažo mokslininkas. Jis darbavosi pradžioje šimtmečio. Po 1904 m. daug rašinėdavo į "lietuviškus laikraščius miškininkystės istorijos, visuomeniniais ir kitais klausimais." Vadinasi, prof. Matulionis buvo ir įžymus visuomenininkas.

Gražiai jis pagerbtas, apie jo gyvenimą ir veiklą išleidžiant rūpestingai paruoštą brošiūrą.

Mirė Juozas Tysliava, "Vienybės" redaktorius

Lapkričio 11 d. Kew Gardens ligoninėje nuo širdies smūgio mirė Juozas Tysliava, poetas, "Vienybės" redaktorius ir leidėjas, eidamas 59 metus. Laidotuvėmis rūpinasi J. Garšvos įstaiga.

Pašarvotas savo namuose, 192 Highland Boulevard, Brooklyne. Laidotuvės įvyks trečiadienį, lapkričio 15 d., 2 v. popiet. Palaikai bus sudeginti krematorijoje Maspethe.

Liūdesy liko žmona Valia ir sūnus Juozas.

Mirė Mikas Makarevičus

Lapkričio 12 d. Kings County ligoninėje, Brooklyne, mirė Mikas Makarevičius, sulaukęs 67 metų amžiaus.

Pašarvotas Šalinskų-Shallins šermeninėje, Woodhavene. Kada ir kur bus laidojamas, šiuo tarpu dar neturime žinių.

Mikas Makarevičius daugeliui lietuvių pažįstamas. Seniau jis turėjo barberšapę (kirpyklą) Brooklyne, o vėliau ilgai barberiavo savo kirpykloje Richmond Hill, N. Y. Tik neseniai kirpyklą pardavė ir manė lengvai pagyventi, rengėsi išvažiuoti į Floridą. Bet štai, kaip atsitiko!

Gale savaitės Mikas ir Ona Makarevičiai rengėsi vykti į "Laisvės" koncertą. Bet sekmadienį apie 2 val. buvo nuvežtas į ligoninę, ir po kelių valandų ten mirė.

Mikas Makarevičius buvo ilgametis "Laisvės" skaitytojas, pažangus žmogus.

Paliko didžiuliame liūdesyje žmoną Oną, dukrą Olgą ir žentą Albertą Otto, giminių ir draugų-bičiulių.

Liūdesio valandoje "Laisvės" redakcija reiškia nuoširdžią užuojautą velionio žmonai, dukrai, žentui ir giminėms.

(Žinią telefonu pranešė draugė Makarevičienė ir dukra.)

Maspeth, N. Y.

Turiu čia puikų "Laisvės" draugą dzūką nuo Merkinės Vladą Valangevičių. Pasigauna jis mane per kiekvienus metinius "atpuskus." Nė nebandyk nuo jo pasislėpti — ir pastalėj jis tave susiras, įspaus tau gniužtę dolerinių ir pavaišins.

Susirado jis mane ir praėjusio sekmadienio "Laisvės" koncerte ir paklojo $38 — $9 savo prenumeratai atnaujinti, $12 už "Laisvę" giminėms Trasnykų kaime, $12 už L." giminėms Vilniuje ir $5 dovana "Laisvei."

Gyvuok, drauge Vladai!

V.

R. BARANIKO KŪRINIŲ PARODA

Jau pora savaičių vyksta dailininko Rudolfo Baraniko vėliausių kūrinių paroda. Baigsis lapkričio 22-rą. Vykdoma ROKO galerijoje, 867 Madison Ave (prie 72 St.), New Yorke.

Profesorius Samuel Hendel, American Civil Liberties pirmininkas, sakė, kad blogai daro universiteto ir kolegijų vedėjai, kurie atsisako leisti komunistams kalbėti. Tai yra paneigimas konstitucinių žodžio laisvių.

Kultūrinis pobūvis, skiriamas su M. K. Čiurlioniu susipažinti

Šiemet sukako 50 metų, kai mirė įžymusis lietuvių tautos sūnus, dailininkas ir kompozitorius **Mikalojus K. Čiurlionis.**

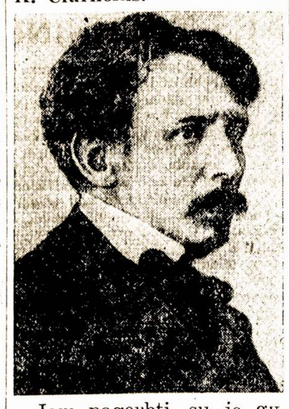

Jam pagerbti, su jo gyvenimu ir didžiais, šviesiais darbais susipažinti Lietuvių Meno Sąjunga ruošia kultūrinį pobūvį — popietę —sekamą **sekmadienį, lapkričio 19 d.** "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Salėje bus iškabinta eilė M. K. Čiurlionio tapybos reprodukcijų. Taipgi jo kūryba bus pademonstruota ekrane iliustracijomis.

Pranešimus padarys dailininkai **Robertas Feiferis** ir **Rudolfas Baranikas,** taipgi **Rojus Mizara.**

Bus įdomi meninė programa, kurioje dalyvaus **Mildred Stensler, Elena Brazauskienė, Aido choras** ir **Aido choro Moterų kvartetas.**

Pradžia 3 v. popiet.

Rengėjai kviečia Niujorko lietuvių visuomenę dalyvauti Šiame kultūriniame pobūvyje.

Susipažinkime išsamiau ir plačiau su genijaus darbais, kuriais gėrėjosi tokie kultūros pilioriai, kaip rašytojai Maksimas Gorkis ir Romain Rolandas.

Rengėjai

Nepaprastai puikiai pavyko "Laisvės" koncertas

Jau labai seniai mūsų koncertuose bebuvome turėję tiek daug publikos, kiek susirinko praėjusį sekmadienį į jubiliejinį "Laisvės" koncertą. Toji didžiulė modernizuota Schwaben salė buvo beveik pilna. Suplaukė gražaus lietuviško svietelio iš arti ir toli. Šiemet koncerte labai skaitlingai buvo atstovauta Pennsylvanija — iš Pittston, iš Easton, iš Eddyston, iš Philadelphijos. Buvo svečių iš Bostono, Usterio, Montellos ir kitų vietovių Massachusetts valstijoje. Connecticut valstija taipgi buvo skaitlingai, šauniai reprezentuojama. Taip pat mūsų kaimynė New Jersey.

Gal, žinoma, prisidėjo ir tas, kad oras pasitaikė tiesiog viliote viliojo iš tolinio pavažiavimo. Diena buvo tyki, saulėta, šilta, tiesiog viliote viliojo iš tolimesnių kolonijų mūsų mieluosius laisviečius į savo laikraščio metinę sueigą.

Bet, žinoma, svarbiausia atrakcija buvo koncerto programa. O ji buvo viena iš šauniausių visoje mūsų jau nebe jaunos "Laisvės" istorijoje. Pasakysiu, kad per visą koncertą visa publika, taip sakant, buvo "prirašta" prie sėdynių. Susidomėjimas programos atlikėjais buvo per visą laiką nepaprastas. Kiekvienas artistas buvo palydėtas karščiausiais aplodismentais. Kartais beplojant net ir rankos įskausdavo. Tačiau apie programą platesnį aprašymą matysite ateinančio penkta dienio "Laisvėje." Čia greitomis tik norėjosi trumpai pasidžiaugti taip gražiai pavykusia aukšto meninio lygio nepamirštama sueiga.

Iš salės išeidama publika garsiai kablėjo: Matote, ko reikia, kad mus sukelti ant kojų ir sukviesti į parengimą. Tai buvo ko pasiklausyti ir pasižiūrėti. Iki kito pasimatymo...

Viduryje programos trumpai pakalbėjo R. Mizara ir paprašė laisviečių prisidėti pagal išgalę su aukomis prie sukėlimo penkių tūkstančių dolerių fondo. Atsiliepimas buvo širdingas. Buvo sumesta tam tikslui keturi šimtai dolerių su viršum. Visiems aukotojams širdingai ačiū. Aukotojų vardai tilps vėliau. *Rep.*

Tūkstančiai moterų ir vaikų demonstravo už taiką

New Yorkas. — Trečiadienį tūkstančiai moterų susirinko prie Jungtinių Tautų pastato, kuriame vyksta Asamblėjos sesijos, ir reikalavo taikos. Jos turėjo transparantus su užrašais: "Moterys reikalauja taikos... Baigkite visokius atominių ginklų bandymus... Ne saugos slėptuvės išgelbės mus, bet tik taikus sugyvenimas... Mūsų vaikai trokšta gyventi... Liaukitės atominiais nuodais nuodiję maistą."

Moterų atstovės įteikė pareiškimus visų didžiųjų valstybių delegacijoms.

Moterys į šią demonstraciją susirinko iš plačiosios New Yorko apylinkės. Kai kurios atvyko apie 100 mylių, kad pareikšti savo pageidavimą. Kartu su motinomis atvyko ir jų vaikai.

Demonstracijos vadovės sakė, kad nei didesnis apsiginklavimas, nei slėptuvių statymas apsisaugoji mui nuo atominių bombų — neapsaugos žmones no pražūties, jeigu kils karas. Jos reikalavo, kad visi tarptautiniai nesusipratimai būtų išspręsti diplomatijos keliu per pasitarimus, o apsiginklavimui skirti pinigai —atiduoti civiliniams žmonių reikalams.

SKALDO UNIJĄ

Cincinnati. — Prieš keleris metus AFL-CIO išmetė tymsterių uniją, kuri turi 1,700,000 narių, ir kuriai vadovauja James Hoffa. Dabar AFL-CIO vadai steigia savo raštines tymsteriams ir atkalbinėja narius nuo senos unijos.

Cincinnati jiems pavyko iš unijos ištraukti 1,700 pieno išvežiotojų.

Washingtonas. —Antarktikoje susidaužė JAV karo laivyno lėktuvas ir žuvo 5 žmonės.

Miesto kolegijų studentai kovoja už žodžio laisvę

Kaip niekados pirmiau nūdien mūsų didžiojo miesto kolegijų studentai gyvena didelio sujudimo laikus. Mokyklų tarybos patvarkymas, kad studentų organizacijos negali kviesti kalbėtojais komunistų ir kitų tarybai nepatinkamų politinių grupių vadų, parodė studentams, kad jie neturi jokios akademinės laisvės. Todėl jie sukilo ir žada nepasiduoti. Jie siekia laimėti laisvę išgirsti kalbėtojus visokių politinių įsitikinimų ir pakraipų.

Štai ketvirtadienį Hunter kolegijos studentai per visą dieną skelbė klasėms boikotą. Kitose kolegijose streikai tęsėsi tik po kelias valandas, bet juose dalyvavo tūkstančiai studentų. O kovos dar tik pradžia. Jeigu mokyklų vadovybė neatšauks savo uždraudimo, tai reikia tikėtis, kad studentų judėjimas iškils į dideles aukštumas.

Dabar paaiški, kad mokyklų vadovybė uždraudė studentams pasiklausyti ne tik Komunistų partijos vado Ben. Davis, bet ir valstijos seimelio nario Mr. Lane. Mat, Mr. Lane neseniai dalyvavo kovoje prieš rasinę segregaciją pietinėse valstijose, prisidėdamas prie Laisvės keliautojų. Už tai jis jau nebepakenčiamas mūsų aukštųjų mokyklų vadovybei ir draudžiama studentams jo kalbos pasiklausyti.

Mr. Lane buvo pakvietę kalbėti Brooklyn College ir Hunter College studentai.

Nuoširdi padėka

Šiuomi reiškiu nuoširdžiausią padėką visiems, kurie išreiškė užuojautą dėl mano gyvenimo draugo Vinco Kazlausko mirties, suteikė gėlių, lankėsi šermenyse ir palydėjo į kapines.

Padėka draugei Mildred Stensler ir Aido chorui už sudainavimą liūdnų dainelių, draugei Buknienei už paskaitymą poemos. Draugui Bimbai už taip graudingą ir vertingą kalbą prie kapo, kuri niekada neišeis iš mano minčių. Jūsų simpatija padėjo mums daug liūdesio valandoje.

Ona Kazlauskienė
ir šeima

Lietuvių Moterų Klubo susirinkimas

Lietuvių Moterų Klubo narių susirinkimas įvyks trečiadienį, lapkričio 15 d., "Laisvės salėje. Pradžia 7:30 v. v.

Turėsime svarbių reikaliukų apsvarstyti, todėl klubietės prašomos dalyvauti laiku.

Valdyba

PRANEŠIMAI

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks Lapkričio-November 10-tą d., Vengrų klubo patalpose, 1148 N. 4th St. (šalia buvusio Rusų klubo), prasidės 7:30 val. vakare. Reikės išrinkti kelis darbininkus Lietuvos filmų rodymo vakarui, lapkričio 18 d., 7 val. vak., Lietuvių Republikonų klube, 2530 N. 4th St. Turėsime ir daugiau svarbių reikalų aptarti.

Valdyba

WORCESTER, MASS.

ALDLD 11 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 13 d., 7:30 val. vak., 29 Endicott St. Kivečiame narius būtinai dalyvauti, nes bus rinkimai-balsavimai Centro valdybos, taipgi turime ir kitų reikalų aptarimui.

Jaskevičius, org. (88-89)

FILMAI-TEATRAI

A SUMMER TO REMEMBER

Tai lengva ir jautri drama, filmuota Tarybų Sąjungoje, vaizduojanti vieno jauno berniuko galvoseną bei prisitaikymą prie kasdieninių aplinkybių.

Pradžioje filmo matome vaikų būrelį žaidžiant kolūkio pakelyje. Tarp jų bėgioja ir mažasis Sergiėjus —jaunos našlės sūnelis.

Visokie nuotykiai ir pergyvenimai įvyksta šią vasarą jaunojo, 5 metų, Sergiejaus kasdieniniam gyvenime.

Svarbiausia yra tai: Jo motina apsiveda su to kolūkio vedėju. Sergiejus turi priprasti prie naujų aplinkybių — prie naujo tėvo. Bet ši problema greit išsisprendžia, kai jo patėvis nuperka jam dviratį. Jis pradeda didžiuotis savo patėviu ir pasakoja savo draugams, kad kai jis užaugs — jis irgi bus kolūkio vedėjas.

Kuomet atsilanko į tą kolūkį vienas jūrininkas, kuris yra dėdė vieno iš jo draugų, Sergiejus susižavi jo pasakojimais apie keliones po pasaulį ir nutaria, kai jis užaugs, būti laivo kapitonu.

Taip vasaros dienos lekia viena po kitos. Kolūkio vaikai pasidalindami važinėja jo dviračiu. Sunku mažajam Sergiejui su didesniais vaikais už save rasti tvarką, bet jis visgi suranda išeitį ir savęs neapleidžia.

Rudeniop atsiranda dar vienas šeimos narys. Motina parsiveža iš ligoninės sūnelį. Dabar Sergiejus turi broliuką, bet tik jis atrodo jam biskelį keistokas — mažiukas ir dar susiraukęs. Šiuo atveju patėvis paaiškina jam, kad jo broliukas greit užaugs ir jiedu galės žaisti drauge.

Pabaigoje filmo matoma iškrintant pirmąjį sniegą. Sergiejaus sveikata pašlijus. Tuo pačiu kartu, jo patėvis paskirtas sutvarkyti vieną apleistą kolūkį. Reikia, visi turi išvažiuoti į naują vietą.

Kad nepakenkus Sergiejaus sveikatai — nutarta palikti jį su močiute iki aeinančio pavasario. Toks planas Sergiejui skaudus, bet jis turi klausyti tėvų...

Tačiau išvažiavimo dieną netaip lengva skirtis. Sunku patėviui skirtis su berniuku, su kuriuo taip artimai sugyveno ir viens kitą suprato. Susijaudinęs liepia Sergiejui irgi važiuoti su visais. Dabar visa šeima kartu — visi linksmi išvažiuoja į naują vietą apsigyventi.

Šis filmas verčia kiekvieną žiūrovą pagalvoti, kaip svarbu suprasti mažuosius ir kaip džiugu, kai jie supranta tave.

Sergiejaus rolėje vaidina gražus blondinas berniukas Boris Barkatovas, kurio vaidyba iš karto pritraukia prie savęs žiūrovo jausmus.

Labai vykusiai atlieka motinos rolę žymi Tarybų Sąjungos aktorė Irena Skobtseva.

Sergiejus Bondarčiukas vaidina patėvio rolėję. Dar jaunas, apie 30-ties metų,, aktorius, ypatingo talento ir didelių gabumų menininkas. New Yorko filmų kritikai jį vadina: The Russian Orson Welles.

Veikalo autorė: Vera Paneva.

"A Summer To Remember" dabar galima matyti Murray Hill teatre, 34th St., East of Lexington Ave.

Šis tarybinis filmas turėjo didelį pasisekimą Anglijoje ir Kanadoje. Net ir vienas New Yorko filmų kritikas išsireiškė: "Pagaliau parodė naujas Sovietų Sąjungos filmas. Pamirškite politinius įtempimus ir įsitikinimus ir eikite pamatyti tą puikų ir žavingą kūrinį!"

Pamatykite visi!

H. F.

Londonas. — Mrs. Frances Irvin sulaukė iki 100 metų amžiaus ir dar gali dirbti.

LIETUVOS TSR

LAIKRAŠČIAI IR ŽURNALAI

Dabar laikas užsisąkyti

Kaina metams:

ŠVYTURYS — Dvisavaitinis politinis-visuomeninis ir literatūrinis iliustruotas žurnalas - - - $4.00

TARYBINĖ MOTERIS—Iliustruotas mėnesinis žurnalas - - - - - - - - - - - - - - - - 1.50

SVEIKATOS APSAUGA — LTSR Sveikatos Apsaugos Ministerijos mėnesinis organas - - - 4.50

LITERATŪRA ir MENAS — Lietuvos TSR Rašytojų Sąjungos savaitraštis - - - - - - - 1.60

MENO SAVIVEIKLA — Respublikinių liaudies kūrybos namų mėnesinis žurnalas - - - - 1.00

TIESA —Dieninis organas: Lietuvos Komunistų Partijos ir Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos 4.50

ŠLUOTA—Satyros ir jumoro dvisavaitinis žurnalas 2.50

PERGALĖ — Literatūros, Meno ir Kritikos mėnesinis žurnalas - - - - - - - - - - - - - 4.00

Prašykite pilno sąrašo periodinių leidinių iš Lietuvos.

Rašykite mums lietuvių kalba.

Imported Pub's. & Prod.

1 UNION SQUARE — R-812

NEW YORK 3, N. Y.